Häire 112

Tuletõrje Sport

Tuletõrjesport kui rakenduslik spordiala

Ülevaade tuletõrjespordi põhilistest aladest, varustusest ja nõuetest. lk 4-7

Tuletõrjespordi kujunemine 1940–1970

Vanadesse ajakirjadesse ning käsikirjadesse süvenedes võib leida tuletõrjespordi arenguloo ja tulemuste kohta üllatavalt palju. lk 20-22

Eestlased maailmas

Maailmameistrivõistluste ja Euroopa meistrivõistluste ajalugu ning Eesti koondise saavutused. lk 28-29

Eesti tuletõrjesportlane Andro Oviir Balti Matšil 2008 Lätis Valmieras. Foto: Läti tuletõrjespordi föderatsioon

Foto: Reimo Raja

Janno Remmeli nimel on parim tulemus A-grupi 100 meetri jooksus.

Foto: Päästeamet.

Ajas muutuvad ajad

Allolevas edetabelis on kirjas läbi aegade parimad eesti sportlaste tulemused.

Seitsmekümnendatel ja kaheksakümnendatel aastatel mõõdeti aega käsitsi stopperiga. Ülo Laksi tulemus konksredeliga ronimises fikseeriti siis, kui reeglid nägid ette neljanda korruse põranda puudutamist ainult ühe jalaga. 100 meetri takistusriba läbimises ei tohtinud kuni 2002. aastani joosta naelikutega. Ka väljakute spordivarustus ning sportlaste isiklik varustus on läbi aegade eeskirjade järgi muutunud. Kuid alltoodud tabel annab ettekujutuse spordi ja sportlaste arengust.

Andro Oviiril on püüdmata veel rekord konksredeliga õppetorni neljandale korrusele ronimises, kuid kõikide prognooside kohaselt saab seegi varsti tehtud.

Foto: Päästeamet

Ilmar Koppelile kuulub A-Grupi rekord konksredeliga ronimises õppetorni kolmandale korrusele.

Edetabel läbi aegade seisuga 1. juuni 2009

Konksredeliga ronimine

NIMI	AEG	KUUPÄEV	KOHT
Ülo Laks	14,0	08.09.1980	Viljandi
Andro Oviir	14,00	09.07.2005	Tõrvandi
Rein Semenov	14,4	06.06.1981	Viljandi
Margo Tammepõld	14,43	03.07.2006	Tõrvandi
Viktor Jaska	14,6	14.09.1978	Tallinn
Ain Kärner	14,6	13.07.1979	Räpina
Virgo Nurgamaa	14,68	26.08.2006	Viljandi
Alvar Oviir	14,97	27.08.2005	Viljandi
Peeter Eylandt	15,0	06.06.1981	Viljandi
Dmitri Tkatšenko	15,0	03.09.1983	Viljandi

100 m takistusriba läbimine

NIMI	AEG	KUUPÄEV	KOHT
Andro Oviir	15,35	09.06.2007	Pärnu-Jaagupi
Ilmar Koppel	15,78	09.06.2007	Pärnu-Jaagupi
Janno Remmel	16,06	18.06.2005	Türi
Ando Vainjärv	16,42	15.07.2006	Rakvere
Mario Pajustik	16,43	07.07.2008	Pärnu-Jaagupi
Margo Tammepõld	16,59	28.07.2006	Rakvere
Lauri Nurgamaa	16,7	11.09.2008	Sofia
Ülo Laks	16,7	15.06.1981	Tallinn
Sirgo Voore	16,84	21.05.2005	Pärnu-Jaagupi
Rein Semenov	16,9	17.07.1977	Riia

Kahevõistlus

NIMI	AEG	KUUPÄEV	KOHT
Andro Oviir	29,67	09.06.2007	Pärnu-Jaagupi
Margo Tammepõld	31,36	28.07.2006	Rakvere
Ülo Laks	31,6	05.06.1981	Viljandi
Ilmar Koppel	31,61	26.07.2008	Jõgeva
Janno Remmel	31,8	29.07.2005	Türi
Ain Kärner	31,8	05.06.1981	Viljandi
Virgo Nurgamaa	31,84	27.08.2005	Viljandi
Viktor Jaska	32,1	14.09.1978	Tallinn
Rein Semenov	32,3	15.07.1979	Räpina
Peeter Eylandt	32,4	19.06.1979	Tallinn

A-grupp

Konksredeliga ronimine õppetorni 3. korrusele

NIMI	AEG	KUUPÄEV	KOHT
Ilmar Koppel	11,05	03.07.2006	Tõrvandi
Toomas Taul	11,3	26.06.1985	Püssi
Ragnar Lai	11,75	30.08.2008	Tõrvandi
Andro Oviir	11,89	11.08.2001	Tõrvandi
Janno Remmel	12,01	04.09.2004	Viljandi
Lauri Nurgamaa	12,14	03.07.2006	Tõrvandi
J. Jürisson	12,2	1983	
Paul Siht	12,2	1983	
Rauno Tragel	12,2	05.07.2008	Türi
Raiko Kavak	12,22	30.06.2001	Rapla

100 m takistusriba läbimine

NIMI	AEG	KUUPÄEV	KOHT
Janno Remmel	16,36	17.07.2004	Viljandi
Martin Meerija	16,82	12.05.2007	Rakvere
Ilmar Koppel	16,84	11.08.2006	Rakvere
Margus Riimann	17,24	17.07.2004	Viljandi
Andro Oviir	17,32	24.02.2002	Ventspils
Mattis Torn	17,47	28.07.2006	Rakvere
Toomas Taul	17,7	18.08.1985	Jerevan
Ragnar Lai	17,76	07.06.2008	Pärnu-Jaagupi
Tanel Vahenurm	17,87	04.09.2004	Viljandi
Mario Pajustik	18,02	17.07.2004	Viljandi

B-grupp

Konksredeliga ronimine õppetorni 2. korrusele

NIMI	AEG	KUUPÄEV	KOHT
Paul Siht	7,6	1981	
Madis Pirsi	7,97	16.06.2001	Pärnu-Jaagupi
Andro Oviir	8,03	16.09.2000	Rapla
Ingvar Laustam	8,08	09.07.2005	Tõrvandi
Urmo Ustav	8,13	11.08.2001	Tõrvandi
Raino Remmel	8,14	03.08.2005	Valmiera
Rauno Tragel	8,22	28.07.2006	Rakvere
Lauri Nurgamaa	8,3	30.07.2004	Vilnius
Vello Kaunissaar	8,3	1983	
Oleg Sapkin	8,3	1984	

100 m takistusriba läbimine

NIMI	AEG	KUUPÄEV	KOHT
Raino Remmel	16,78	29.07.2005	Türi
Janno Remmel	16,94	24.08.2002	Ventspils
Ingvar Laustam	17,22	27.08.2005	Viljandi
Tanel Vahenurm	17,5	19.07.2003	Tõrvandi
Ilmar Koppel	17,74	17.07.2004	Viljandi
Andro Oviir	17,91	19.08.2000	Tõrvandi
Rauno Tragel	17,91	28.07.2006	Rakvere
Alar Dubinin	17,95	11.08.2006	Rakvere
Ergo Sepp	18,04	28.07.2006	Rakvere
Arno Dubinin	18,05	27.08.2008	Viljandi

Nüüdseks treeneriametisse astunud Ülo Laks hoiab veel napilt rekordit konksredeliga ronimises õppetorni neljandale korrusele. Foto: erakogu

SISUKORD

4 **Ülevaade:** tuletõrjesport kui rakenduslik spordiala
8 Tuletõrjespordi viie aasta **arengukavast**
10 **Kuidas tuletõrjesportlane end vormis hoiab?**
11 **Kolm küsimust** endistele tuletõrjesportlastele
12 **Oskar Vares** – vedanud pool sajandit tuletõrjesporti

15 **Varustuse areng: mis on 30-40 aasta jooksul muutunud?**
16 **Vello Plees** – mööblitislerist tegijaks tuletõrjesportlaseks

AJALUGU

19 Eesti tuletõrjespordi **alguspunkt**
20 Tuletõrjespordi kujunemine **1940–1970**
23 4 x 100 meetri **teatejooksu eelkäija**

24 Meistersportlaste treener **Ülo Laks**
25 **Rein Semenov** – tuletõrjesportlaste järelkasvu tagaja
26 **Kes on köögis?** Korraldustiim
27 Küsitlus: **mida teavad inimesed tuletõrjespordist?**
28 **Eestlased maailmas**
30 Eesti Tuletõrjespordi Liidu teenetemärgi ja uue embleemikujunduse **saamise loost**
31 Eesti Tuletõrjespordi Liidu **teenetemärgi saajad**

Häire 112 Tuletõrje sport

TULETÕRJESPORT
Päästeteenistuse ajakirja HÄIRE 112 lisaväljaanne
Peatoimetaja: Reimo Raja, reimo.raja@rescue.ee

Väljaandja: Päästeamet, Raua 2, Tallinn 10124, rescue@rescue.ee
Tootja: Ajakirjade Kirjastus. **Kujundus:** Lauri Lepp. **Trükk:** Kroonpress

Mati Raidma
Eesti Tuletõrjespordi Liidu president
ja endine Päästeameti peadirektor

Austatud lugeja!

Teie ees on Häire erinumber tuletõrjespordist. Läbi sajandeid pika ja rikkaliku tuletõrjeajaloo on tähelepanu pööratud tuletõrjujate füüsilisele ettevalmistusele. Tulega võitlemine on ju nõudnud suurt jõudu ja vastupidavust. Samuti pidid mehed olema painduvad ja oskama osavasti ronida redelitel ja päästenööridel.

Et olla võimekad, korraldati regulaarselt harjutusi, kus tuletõrjujaid valmistati ette erialaselt – nii füüsiliselt kui ka muus vallas. Läbi aastate organisatsioon kasvas ning arenes, õppused muutusid sisukamaks ja kontrollülevaatused omandasid üha rohkem võistluse iseloomu.

Hakati harrastama spordiala, mille üksikharjutused hõlmasid tuletõrjujate tegevust tulekahju kustutamisel (võistlushargnemine ja teatejooks kustutusvahenditega, ronimine köiel ja redelitel, voolikuliinide loomine, tulekollete kustutamine jm). Kõike seda tehti tuletõrjuja riietuses koos selle juurde kuuluva varustusega. Tekkis uus spordiala – tuletõrjesport.

Eriti populaarseks said tuletõrjevõistlused 1920.–1930. aastatel. Need olid kohalikud suursündmused, millest võttis osa hulgaliselt vabatahtlikke tuletõrjujaid ning pealtvaatajaidki oli kõikjal palju.

Harrastusspordist hakkas nõukogude ajal välja kasvama saavutussport. Hakati fikseerima rekordeid ning kehtestati spordinormatiivid.

Tänapäeval, pärast vahepealset madalseisu, on tuletõrjesport kui spordiala hakanud taas populaarsust koguma. Peetakse ametlikke Euroopa ja maailmameistrivõistlusi. 2001. aastal loodi Rahvusvaheline Tuletõrje- ja Päästespordi Föderatsioon (RTPSF), millel on liikmeid nüüdseks 17 riigist (sh 8 Euroopa Liidu liikmesriigist). 2004. aasta juulis moodustati Eesti Tuletõrjespordi Liit (ETTSL), mis samal aastal astus ka ametlikuks RTPSFi liikmeks. Käimas on eeltöö, et saada Eesti Olümpiakomitee liikmeks.

Ees on ambitsioonikas väljakutse saavutada taas nii saavutusspordi kui ka harrastusspordina endiste aegadega võrreldav populaarsus. Samuti on eesmärk see, et päästetöötajate igapäevane füüsiline ettevalmistus hõlmaks ka tuletõrjesporti.

Ajakirja väljaandmist rahastab Eesti Tuletõrjespordi Liit

Tuletõrjesport kui rakenduslik spordiala

Tuletõrjesport kui rakenduslik spordiala on huvitav ja tehniline. Sellega tegelejad puutuvad kokku vee ja tulega, ületavad takistusi ning ronivad kõrgustesse.

Margo Tammepõld
Lääne-Eesti Päästekeskuse korrapidamisbüroo juhataja, tuletõrjesportlane

Vajalik on korralik füüsiline ettevalmistus, hea koordinatsioon, sprinterile omane kiirus, "kodune" tunne kõrgustes. Tuletõrjespordiga tegelejatelt eeldatakse osavust, julgust, jõudu, vastupidavust, meeskonnatöö oskust ning keskendumisvõimet teatud tegevuste sooritamiseks.

Eelduseks hea tehniline ja füüsiline ettevalmistus

Heade tulemuste saavutamiseks tuletõrjespordis peab tuletõrjesportlasel olema suurepärane tehniline ja

Meeskonna hargnemine mootorpumbaga

Tegemist on meeskonnaalaga, kus igal sportlasel on täita oma ülesanne. Seitsmeliikmeline meeskond stardib kümne meetri kauguselt alusest, millel asuvad komplekteeritud tuletõrjevoolikud, mootorpump ja selle läheduses nelja meetri kaugusel veemahuti. Jooksnud aluseni, ühendavad sportlased voolikud ja võtavad mahutist vett, käivitavad mootori ning jooksevad voolikud lahti kuni tulejooneni, mis asub 80 meetri kaugusel alusest. Tulejoone taga peavad mehed joatorude abil täitma märklaua anumad, mis asuvad viie meetri kaugusel. Aeg fikseeritakse, kui märklaua anumad on täidetud veega, millest annab märku signaallamp.

Konksredeliga ronimine õppetorni

Tuletõrje konksredeliga starditakse tuletõrjetornist 23 meetri kauguselt, joostakse tornini, haagitakse redel esimesse aknasse (2. korrus). Olenevalt vanusest ronitakse kas esimesse (2. korrus), teise (3. korrus), kolmandasse (4. korrus) aknasse. Kõrgematele korrustele ronides istutakse aknalaudadel ja tõstetakse redel järgmistesse akendesse. Aeg fikseeritakse, kui sportlane on jõudnud vastavale korrusele ja seisab kahe jalaga korruse põrandal.

füüsiline ettevalmistus. Selle saavutamiseks peab tuletõrjesportlane ennast järjepidevalt treenima.

Tuletõrjesportlase treeningud hõlmavad:

- üldfüüsilist ettevalmistust (jõusaal, jooks),
- tehnilisi harjutusi voolikutega, redeliga,
- takistuste ületamist õigete tehniliste võtetega,
- sprinditreeninguid (start, kiirendus, vastupidavus jm).

Et tulemused oleksid edukad, tuleb olla kannatlik ja järjepidev. Tuletõrjesportlase treeningud algavad sügisel üldfüüsilise ettevalmistusega, mis haarab jõu-, vastupidavus-, koordinatsiooni-, venitus-, painutus- jt harjutusi. Järk-järgult lisandub tehniliste elementide õppimine, kiiruse arendamine, takistuste ületamine jm. Kevadiste treeningutega tuleb kõik see omavahel siduda ühtseks tervikuks, et saavutada võistlustel häid tulemusi. Korralik talvine treening tagab edu suvisel võistlushooajal.

Tuletõrjesport on tihedalt seotud päästja elukutsega. Võib öelda, et sportlane, kes on sellega tegelenud, on ka mingil määral päästja. Praktika on näidanud, et paljud endised tuletõrjesportlased on oma elu sidunud päästetööga.

Tuletõrjesport rakendub päästetöös

Tuletõrjesport on alguse saanud tuletõrjujate igapäevatööst. Tuletõrjespordi üksikharjutused jäljendavad ka tänapäeval päästjate tegevust tulekahju kustutamisel ning tuletõrjesport rakendub päästjate töös nii tehniliselt kui ka füüsiliselt.

Võistlustel ronitakse redelite abil kõrgele, ühendatakse ja joostakse lahti tuletõrjevoolikuid, ületatakse mitmesuguseid takistusi ning kasutatakse eri tulekustutustehnikaid. Meeskondlikud võistlusalad nõua-

Tuletõrjespordi varustus ja nõuded

Tuletõrjespordi harrastamiseks on vajalik kindel varustus, millele on kehtestatud teatud nõuded. Tippsportlased, kes osalevad Eesti-sisestel ja rahvusvahelistel tiitlivõistlustel, peavad lähtuma tuletõrjespordivõistluste eeskirjast, mis vastab ka rahvusvahelistele nõuetele. Varustuse tehnilised nõuded leiad Päästeameti kodulehelt www.rescue.ee.

Takistusriba plank.

Takistusriba poom.

100 m takistusriba isiklik varustus.

Mootorpumba hargnemise märklaud.

Kustutusvann.

100 meetri takistusriba läbimine

Sportlasel tuleb läbida 100 meetrit, ületades erinevaid takistusi ja ühendades voolikuid. Distantsil ületab sportlane kuni 2meetrise plangu, haarab maast voolikurullid, ületab kuni 1,20 meetri kõrguse ja 8 meetrit pika poomi. Seejärel tuleb mitu korda voolikuid ühendada. Aeg fikseeritakse siis, kui sportlane on ületanud kõik takistused ja kõik voolikud on nõuetekohaselt ühendatud.

vad aga väga head koostöövõimet. Kõik see tehniline pool on vajalik ka päästjate töös tulekustutamisel või muude õnnetuste likvideerimisel. Et tulla toime erinevate õnnetustega, on vajalik tõhus meeskonnatöö ning võime keskenduda teatud tegevusele.

Tuletõrjesporti ja päästja tööd saame võrrelda ka füüsilisest küljest. Päästjale antakse õnnetuse likvideerimisel mitmesuguseid ülesandeid, mis on väga keerukad ning nõuavad suurt füüsilist koormust. Päästja kasutab oma töös mitmesuguseid päästevahendeid, mis võivad olla kuni 23 kilogrammi raskused, vajadusel ta transpordib kannatanuid, suitsusukeldumise ajal puutub kokku suure kuumuse ja pikaajalise koormusega.

Füüsiline ettevalmistus ja tehniliste elementide harjutamine peab olema järjepidev nii tuletõrjesportlastel kui ka päästjatel. Kui järjepidevalt füüsilist taset ei hoita ja tööks vajalikke võtteid ei harjutata, väheneb päästja töö efektiivsus raskete tööülesannete täitmisel, tuletõrjesportlane aga ei saavuta soovitud tulemust. Ehkki tuletõrjuja amet on tänapäeval arenenud päästja elukutseks, kus on vaja reageerida mitmesugustele õnnetustele, eeldab see endiselt tuletõrjespordis rakendust leidvate elementide sooritamist, et saavutada parim tulemus.

4 x 100 meetri teatejooks

See ala koosneb neljast etapist. Esimese etapi võistleja stardib tuletõrje keppredeliga, ületab tuletõrjemaja, mis on 2,30 meetrit kõrge ja 4 meetrit pikk, ning annab teatevahetuse üle. Teatepulgaks on joatoru. Teise etapi võistleja ületab oma etapil asuva kuni kahemeetrise plangu. Kolmanda etapi võistleja läbib 100 meetri takistusriba. Neljanda etapi võistleja haarab jooksu pealt pulberkustuti, kustutab põleva vanni ning finišeerub.

Tuletõrje-spordi viie aasta arengukavast

2009. a üheks suuremaks tööks oli tuletõrjespordi ja seda korraldava Eesti Tuletõrjespordi Liidu (ETTSL) arengukava koostamine, mis 15. mail Pärnu-Jaagupis toimunud ETTSLi üldkoosolekul ka kinnitati. Kuna on tegemist esmakordselt taasiseseisvunud Eestis tuletõrjespordi arengu kohta koostatud dokumendiga, sooviks lugejaile välja tuua mõned osad sellest kavast. Kogu tekstiga saab tutvuda Päästeameti koduleheküljel tuletõrjespordi lingi all.

Mati Raidma

MISSIOON

Eesti Tuletõrjespordi Liit ühendab tuletõrjespordiga tegelevaid või sellist tegevust propageerivaid ja arendavaid klubisid, seltse, ühinguid ja isikuid ning esindab nende huvisid Eestis, Rahvusvahelises Tuletõrje- ja Päästespordi Föderatsioonis ja mujal väljaspool Eestit.

ETTSLi MISSIOON TULETÕRJESPORDI ARENDAMISEL:

- suurendada tuletõrjespordi populaarsust, kandepinda ja klubilist tegevust Eestis;
- parandada tulemusi ja kvaliteeti nii päästeteenistuse rakendusspordialana kui tippspordis, seda nii täiskasvanute kui ka noorte tasandil;
- kaitsta kujunenud tuletõrjespordi traditsioone ja väärtushinnanguid;
- populariseerida päästeteenistuse töötajate seas tuletõrjesporti kui rakendussporti;
- tagada sportlastele piisavalt tihe võistlusgraafik ning korraldada heatasemelised tiitlivõistlused;
- otsida andekaid noori, treenida ja kasvatada neid pühendunud tuletõrjesportlasteks, kes on võimelised Eestit edukalt esindama rahvusvahelistel tipp- ja tiitlivõistlustel.

VISIOON

ETTSL on unikaalne, aktiivne ja efektiivne spordiorganisatsioon, mis on avatud kõikidele sportlastele, päästetöötajatele ja harrastajatele nii individuaalsete kui ka meeskondlike alade harrastamiseks.

VÄÄRTUSED

- 80aastane traditsioon;
- tihe saavutus- ja harrastusspordi seos;
- kindel roll päästeteenistuse organisatsiooni kultuuris;
- andekas noor järelkasv;
- tugev rahvuskoondis;
- aktiivne ja vabatahtlik võistluste korraldusmeeskond;
- võimalus ennast proovile panna nii kohalikul, maakondlikul, üleriigilisel kui ka rahvusvahelisel tasandil.

STRATEEGILISED LÄHTEALUSED

PÕHIMÕISTED

- Spordialaliit – spordiala harrastavate spordiklubide üleriigiline ühendus, kes rahvusvahelise spordialaliidu ning rahvusliku olümpiakomitee liikmena spordiala esindab ja kellel on ainuõigus korraldada üleriigilisi meistrivõistlusi ning anda vastavaid tiitleid.
- Harrastussport – põhiolemuselt mittevõistluslik harrastus, mille eesmärk on enda arendamine, tuletõrjespordiga tegelemine naudingu ja rahulolu saavutamiseks ning meelelahutuseks.
- Rakendussport – sportlik tegevus (harrastusspordi eriliik), mis on suunatud päästetöötajate füüsilise võimekuse tõstmisele ja hoidmisele ning mille elemendid on otseses seoses päästetöödel vajatavate oskustega.
- Võistlussport/saavutussport – sportlik tegevus, mille eesmärk on edu saavutamine avalikus sportlikus konkurentsis.
- Tippsport – sporditegevus, mille eesmärgiks on eriettevalmistuse kaudu oma potentsiaali maksimaalne rakendamine ja edu saavutamine rahvusvahelises sportlikus konkurentsis.

ÜLDISELOOMUSTUS

Tuletõrjesport kui saavutussport

Tegemist on Eesti spordimaastikku, eriti maasporti rikastava spordialaga. Eraldi tähelepanu on pööratud noorsportlastele.

Spordiala tugevate külgedena võib välja tuua:

- rikastab noorte sportimisvõimalusi, seda eriti väikelinnades ning maapiirkondades;
- loob koolispordile lisavõimalusi ning väljakutseid;
- võimaldab kõigis vanuseastmetes spordiala harrastajatel osaleda nii siseriiklikel kui ka rahvusvahelistel võistlustel;
- loob hea kandepinna saavutusspordiks ning rahvuskoondise formeerimiseks, eesmärgiks kõrged tulemused rahvusvahelistel tiitlivõistlustel (BM, EM ja MM).

Tuletõrjesport kui rakendussport

Tuletõrjespordi näol on tegemist tõsise toega päästeteenistusele. Hetkel on saavutussporti harrastavate meessportlaste seas päästetöötajaid 73%. 2008. aastal siirdus päästealasse tööle või õppima neli noort, 2009. aastal planeerivad valida päästeeriala veel kolm noort. Päästeteenistuse kasuna võib välja tuua:

- spordiala harrastamise kaudu tuuakse noori päästeala kui potentsiaalse elukutsevaliku juurde;

- võistlustega populariseeritakse nii spordiala kui ka päästeteenistust;
- spetsiifilise spordiala harrastamine tõstab ja hoiab päästetöötajate füüsilist võimekust, mille elemendid on otseses seoses päästetöödel vajatavate oskustega;
- mitteklassikaliste rakendusalade kaudu kaasatakse võimalikult palju päästetöötajaid ja populariseeritakse sporti.

Organisatsioon

Tuletõrjespordi arenguks ning koordineerimiseks on loodud 2001. aastal Rahvusvaheline Tuletõrje- ja Päästespordi Föderatsioon (RTPSF). Liikmeid on tänaseks 17 riigist (neist 8 ELi liikmesriiki). Peamiste ülesannetena korraldab RTPSF maailmameistrivõistlusi, spordiala arengut toetavaid rahvusvahelisi konverentse. Samuti annab RTPSF rahvusvahelise kohtuniku kategooria sertifikaate.

2004. aasta juulis moodustati Eesti Tuletõrjespordi Liit (ETTSL) – mittetulundusühing, kes koordineerib üldist tuletõrjespordialast tegevust, korraldab karikasarja võistlusi ning Eesti meistrivõistlusi ja rahvuskoondise ettevalmistamist tiitlivõistlusteks.

Moodustamisaastast on Eesti Tuletõrjespordi Liit ka ametlik Rahvusvahelise Tuletõrje- ja Päästespordi Föderatsiooni liige.

Organisatsiooniline põhitasand on spordiklubid ning tuletõrjeseltsid, kes tuletõrjespordiga tegelevad. Aktiivsematest võib välja tuua spordiklubid Välek ja Oss ning Paide ja Pärnu-Jaagupi tuletõrjeseltsid.

Võistlused

Eestis korraldatavad võistlused:

- Eesti meistrivõistlused;
- maakonna meistrivõistlused;
- Pritsu Karikas – koosneb viiest etapist, Eesti-sisestel võistlustel osaleb igal aastal *ca* 70 noort;
- talvised sisevõistlused.

Rahvusvahelised võistlused:

- Maailmameistrivõistlused – 2008. a saavutas Eesti koondis kõigi aegade parima tulemusena üldkokkuvõttes 5. koha.
- Euroopa meistrivõistlused – 2005. a saavutas Eesti koondis üldkokkuvõttes 3. koha (teatejooksus 3. koht ja hargnemises mootorpumbaga 4. koht; individuaalaladel osales ligi 100 sportlast).
- Eri riikide avatud meistrivõistlused, rahvusvahelised karika- ja mälestusvõistlused (näiteks igaaastane Tšernobõli katastroofis hukkunud tuletõrjujatele pühendatud võistlus Ukrainas).
- Balti Matš – osalevad Eesti ja teiste Balti riikide tuletõrjespordi koondvõistkonnad. Võistlustel osalevad noored vanuses 12–18 aastat ning täiskasvanud. 2003. ja 2005. aastal saavutas Eesti üldkokkuvõttes esikoha. 2006. aastal saavutati võit meeste arvestuses.
- CTIFi (Rahvusvaheline tuletõrje- ja päästeorganisatsioon) poolt üle nelja aasta korraldatav rahvusvaheline tuletõrjespordivõistlus.

Tuletõrjespordi baasid

Baasi all mõistame neljakorruselist õppetorni, 100 m kunstkattega rada ja staadioni.

Rahvusvaheliste nõuete kohaselt on vajalik:

- vähemalt kolmerajaline neljakorruselise harjutustorniga (varustatud pääste/turva võrguga) võistluspaik;
- vähemalt kuuerajalisele 100 m rajale peab saama paigaldada vähemalt kolm komplekti takistusi (poom, plank);
- normaalmõõtmetes staadion (400 m).

Harjutustornid on Sillamäel, Rakveres, Narvas, Jõgeval, Tartus, Põlvas, Viljandis, Türil, Pärnu-Jaagupis, Raplas. Nendest vastab rahvusvahelistele nõuetele ainult Rakvere. 2009. aastal valmis Paide spordikompleks, kus on Baltikumi esimene sisetorn.

100 m rajad on Rakveres, Jõgeval, Tartus, Põlvas, Viljandis, Pärnu-Jaagupis.

Täismõõtmelised staadionid on Rakveres, Jõgeval, Tartus (Tõrvandi), Türil.

Rahvusvahelistele nõuetele vastab ainult Rakvere baas.

Praegused treeningvõimalused: talvel – Pärnu-Jaagupi spordihoones, Rakvere kergejõustikumaneežis ja Paide spordikompleksis.

Sportlased

Aktiivse saavutusspordiga tegelevad hetkel 30 meessportlast, 20 noort (17–18aastased), 25 noort (15–16aastased), 14 noort (14aastased ja nooremad) ja 10 naist (2008. aastast hakkas kehtima eraldi stardiklass naistele).

Tipptasemel tegelevad neist hetkel 6–12 meessportlast, kes osalevad MMil, EMil ja teistel rahvusvahelistel võistlustel.

Eesti tuletõrjespordi rahvuskoondise kandidaadid kinnitatakse ETTSLi poolt peetava edetabeli aastatulemuste alusel. Koondised kinnitatakse juunioride, noorte ja põhiklassis.

Koondise koosseisu kinnitab edetabeliaastale järgnevaks aastaks ETTSLi juhatus.

ETTSLi juhatusel on õigus koondise liikmeks mitte kinnitada või koondisest välja arvata sportlane, kes ebaväärika käitumisega või mingil muul moel on kahjustanud tuletõrjespordi või ETTSLi mainet.

Koondise määrab ala peatreener. Koondiste nimekirjad vaadatakse üle neli korda aastas või vajadusest lähtuvalt.

LÄHIAJA RÕHUASETUSED

Organisatsiooni arendamine:

- juhtimise parendamine;
- EOKga liitumine;
- treenerite süsteemi korrastamine;
- kohtunike süsteemi korrastamine;
- kandepinna laiendamine;
- ala harrastajate täielik kaardistamine;
- juubeliaasta maksimaalne kasutamine;
- seostamine päästeala tegevusvaldkondadega (teenistus, ennetus jne);
- vabatahtliku tuletõrjeliikumise parem kaasatus.

AASTANE TEGEVUSPLAAN 2009

ORGANISATSIOON

- viie aasta arengukava koostamine;
- uue ETTSLi sümboolika väljatöötamine;
- põhimääruse uuendamine;
- liitumine EOKga;
- ETTSLi juhatuse liikmete vastutusalade määramine;
- töögruppide moodustamine kohtunike ja treenerite kutsekvalifikatsiooni süsteemi ning dokumentide väljatöötamiseks.

VÕISTLUSED

- Eesti meistrivõistluste edukas korraldamine;
- Pritsu Karika viienda osavõistluse edukas korraldamine;
- läbirääkimised 3B riikide päästeametite ja Läti ning Leedu sõsarliitudega 2010. aastast Balti Matši ja Balti Föderatsioonide Karikavõistluse korralduse üle võtmisest riigilt 3B tuletõrjespordi föderatsioonide/liitude poolt;
- osalemine maailmameistrivõistlustel.

Kuidas tuletõrjespo end vormis hoiab?

Tõenäoliselt praegune Eesti parim tuletõrjesportlane Andro Oviir kirjeldab, kuidas ta töö ja kooli kõrvalt end

Andro Oviir
Tuletõrjesportlane

Trenni peaks tegema rohkem, kui praegu on võimalik. Võistlusteks valmistumisel mul enam kindlaid reegleid ega korrapäraseid treeninguid kahjuks ei ole. Keskmine treeningute arv nädalas ei küündi samale tasemele, mis gümnaasiumi ajal. Viimased kolm aastat olen treeninud ennast siis, kui ei pea täitma kooli- või töökohustust. Olen õppinud Sisekaitseakadeemia Päästekolledžis ja töötan Pärnu päästekomandos meeskonnavanemana.

Talvine üldfüüsiline ettevalmistus toimub valdavalt korvpalli ja saalihokit mängides või jõusaalis raskusi tõstes. Loomulikult osalen võimalusel ka kõigis Eesti Tuletõrjespordi Liidu korraldatavates laagrites.

Võistlusperioodil ehk suvel treenin töövälisel ajal nii palju kui võimalik. Parimatel nädalatel teen võib-olla isegi kuus-seitse treeningut nädalas, kuid seda ei juhtu sageli. Siinkohal tänan treener Ülo Laksi, kes tänu mõistvale suhtumisele saab aru, et mul ei ole võimalik kindla graafiku alusel treenida, ning on andnud võimaluse varieerida treeningute aegu,

Foto: Reimo Raja

Foto: erakogu

Üks ideaalne treeningpäev

(8. juuni 2009)

Päeva mahtus kaks treeningut. Esimene hommikul kell 11.30 ja teine õhtul kell 17. Üks treening kestab kaks kuni kaks ja pool tundi.

1. Soojendus
1,2kilomeetrine jooks ja mitmesugused harjutused (käte-, küünarvarre-, puusa-, põlve- ja põiaringid, kehapöörded, põlve- ja sääretõsted, erinevad venitusharjutused ning 60meetriste lõikude jooksmine).

2. Treeningu põhiosa
100 meetri takistusriba läbimine .

3. Konksredeliga õppetorni ronimise harjutamine ja lõdvestus (lõdvestusjooks, venitusharjutused).

Foto: erakogu

rtlane

võistluste jaoks vormi ajab.

olles ise alati trennides kohal.

Lisaks üritan osaleda, nii palju kui saan, ka nendel spordivõistlustel, kus ei tehta tuletõrjesporti, näiteks kergejõustik, võrkpall ja korvpall.

Toitumise vallas ma erimenüüd endale koostanud ei ole. Söön kõike seda, mida eestlane on harjunud sööma.

Ülo Laks (paremalt teine) on Andro Oviiri (paremalt esimene) treener olnud nüüdseks juba üle kümne aasta.

Foto: Päästeamet

Tuletõrjespordis on mehel võimalik end näidata

Ülo Laks

Treener

Androl on tohutu töötahe ja visadus. See on olnud tema edu pant. Andro oskab oma aega planeerida ja jõuab sedasi töö ja kooli kõrvalt sporti teha. Oleks selliseid rohkem, kes oskavad oma aega jaotada ja teavad, mille nimel tegutsevad ning mida saavutada tahavad.

Ta on alati olnud füüsiliselt tugev ning hirmutunnet pole tal ka olnud. Andro on öelnud, et teistele aladele ta nii väga ei sobi, aga tuletõrjespordis on tal võimalik näidata, milleks ta võimeline on. Tuletõrjespordis käib ta maailmameistrivõistlustel, aga näiteks võrkpallis tal selliseid väljavaateid pole.

Foto: erakogu.

Pildil veel 16aastane Jaanus Vessart (vasakult esimene) on tänaseks tuletõrjespordiga lõpparve teinud ning hakanud hoopis ettevõtjaks.

Kolm küsimust

Beata Perens otsis üles kaks nüüdseks päästeteenistusest lahkunud tuletõrjespordiga tihedalt seotud meest ning uuris, kuidas selline spordiala neid mõjutanud on.

Beata Perens

Päästeameti avalike suhete büroo juhataja

1. Kas tuletõrjesport on seda harrastanud inimeste jaoks mööduv nähtus või on see midagi, mille pisik jääb sisse eluks ajaks?

JAANUS: Ma ei ole kohanud inimest, kes oma põgusast või ka pikaajalisest seotusest tuletõrjespordiga oleks rääkinud negatiivses võtmes. Olgu siis "külavõistlustel" osalenu või pikka aega tippspordis kaasalöönu. Omandatud oskused ja teadmised saadavad neid nende teel – mis tahes suunas see ka on kulgenud.

MATI: 95 protsendi ulatuses on tegemist "ravimatu nähtusega". Kui suudame aga sellele spordialale piisavat tähelepanu pöörata ning selle viljelejaile austust avaldada, muutub see protsent 100ks.

2. Milline selle spordialaga seotud vilumus on kasulik ja rakendatav veel praegugi?

JAANUS: Koordineeritud kehavalitsemine, kontsentreerumisvõime, aga ka ohutaju, võime taluda kõrgusi.

MATI: Oskus mingil ajahetkel forsseerida heaks soorituseks kogu oma energia ja oskused.

3. Mida soovite või soovitate noortele, kes plaanivad valida selle tee, ning mida saaks ära teha tuletõrjespordi populariseerimisel?

JAANUS: Tuletõrjespordiga tegelemine annab päris kindlasti väga mitmekülgseid võimeid, oskusi ja teadmisi. Väga paljud on selles spordis leidnud hiljem oma kutsumuse või valdkonna, kus end hobi korras realiseerida. Võtmesõnaks on tõenäoliselt muutumine. Spordialad, kus on pidevalt otsitud võimalusi "mängu" ennast või selle ümber toimuvat nii osalejatele kui ka kõrvaltvaatajatele atraktiivsemaks muuta, on saavutanud edu ka ala populaarsuse säilitamisel või suurendamisel. Kusjuures eesmärgiks peaks olema hoida ala juures võimalikult palju noori kuni nende teadliku elukutsevalikuni, sidudes selle kindlasti enam ka ohutusalase kasvatusega.

MATI: Tegemist on huvitava ja tehnilise alaga, mille on loonud ülla elukutse esindajad – tuletõrjujad. Omal ajal oli tegemist väga populaarse ja tuhandeid noori kaasava spordialaga. Nüüd on kõik võimalused see ala taas noorte, eelkõige maanoorte hulgas popiks muuta.

Nüüdseks Riigikogu liige Mati Raidma tegi esimesi samme tuletõrjespordis juba neljaaastasena.

Foto: erakogu.

Kui 1967. aastal loodi Viljandis kutseline tuletõrje, asus Oskar (esireas vasakul) seal 14 aastaks vahtkonnaülemana tööle.

Oskar Vares – vedanud pool sajandit tuletõrjesporti

Legendaarne Viljandi tuletõrjesporditreener Oskar Vares tuli selle ala juurde suhteliselt hilises vanuses, kuid saavutas tuletõrjespordi arendamises palju. Olgu öeldud, et näiteks konksredeliga ronis ta esimest korda pealt 40aastaselt.

Sirle Matt
Lääne-Eesti päästekeskuse
avalike suhete büroo juhataja

Kui Oskar Vares 1947. aastal Karjala-Soomest vangilaagrist tulema lasti, oli ta kõhn nagu luukere. Töö tegemiseks täiesti kõlbmatu. Filterlaagrisse nr 303 saadeti Oskar Eesti Leegionis teenimise pärast. Pärast kolme aastat vangilaagris, kus kanali taastamistöödel tuli talvel 40kraadise külmaga maad kaevata, saadeti haigustest ning näljast kurnatud mees Eestisse tagasi. Karistust Oskarile ei määratudki. Mees oli siis 22aastane.

Oskar elas vangilaagri raskused üle. Esimesel väga külmal talvel surid pooled laagri vangidest. "Igal hommikul sai neid aia taha viidud." mäletab mees.

Ka temal oli verine kõhutõbi ja kopsupõletik ning ta viidi ülikõrge palavikuga laagri haiglasse, mida kohapeal kutsuti suremismajaks. Kohapeal ringles kuulujutt, et venelased katsetavad vangide peal järgi tehtud penitsiliini. Kas katsetused ka tõsi oli, kes seda teab, ellu mees igatahes jäi. "Tiivad olid juba küljes ja läksin teise ilma," kirjeldab ta oma "ärakäimist".

Luukerest spordimeheks

Pärast vangilaagrit kosus Oskar Eestis mõned kuud ning asus siis tööle telefoniliinide montöörülevaatajaks. Oskari tervis oli taastunud.

Enamgi veel, mees oli hakanud õige mitme spordialaga tegelema, sõitis rattaga ja aerutas. Oskar osales 1954. aastal esimesel Eesti spar-

Oskar Vares (esiplaanil) Viljandi noorsportlastega ENSV tuletõrjespordi meistrivõistlustel Püssis 1980ndatel. Suuskadega siiski võistlema ei pidanud, need saadi auhinnaks.

takiaadi velotuuril, kus tuli 30 kilomeetri krossis Eesti meistriks.

Jalgrattasõiduni jõudis mees töökoha kaudu, sest pidi kord nädalalas telefoniliinid üle vaatama ning liinialused sõitis ta läbi rattaga. "Nõukogude ajal pidi sporti tegema, asutustevahelised võistlused olid ja ülemad olid huvitatud," põhjendab Oskar, mis nipiga ta võistluste ajaks töölt ära sai ning töökoht varustusegi ostis.

Rattasõidu jättis Oskar maha, kui ostis mootorratta. Oskari teiseks spordiharrastuseks oli sõudmine. Ka sel alal saavutas mees edu. Koos sõbraga paarispaadil sõites tuli ta Viljandi järvel Eesti meistriks. Süstaga sõitis Oskar paar-kolm aastat, aga see ei meeldinud, külm ala oli, sest vahel läks süst ümber. Pärnu jõel on Oskar tulnud süstasõidus kolmel korral Eesti kolmandaks.

Talviseks harrastuseks oli suusatamine. Nagu Oskarile kombeks, osales ta sellelgi alal Eesti meistrivõistlustel. Viljandi rajooni suusavõistkonnas oli ta meeskonna liige. Oskari laialdase sporditegevuse peale tekib õigustatud küsimus, kui palju mees siis trenni tegi, et igal alal aina võidukohti noppis. "Töö kõrvalt palju seda trenni ikka teed," ütleb Oskar ise. "Igat asja spordis tegin, mida oli vaja. Liiniteenindussõlm ostis spordivahendid, nii riided kui suusad-rattad," kirjeldab ta.

1950ndate teises pooles astus Oskar vabatahtlikusse tuletõrjesse korstnapühkijaks. Telefoniliinide ülevaataja palk oli 410 rubla, aga korstnapühkija teenis pärast õpilaseaega kaks tuhat rubla. Oskar valiti kuue-seitsme tahtja hulgast korstnapühkija õpilaseks, sest tuletõrjeülemad tahtsid spordimeest. Tal tuli hakata võistluseid organiseerima. Tuletõrjepäevadel olid võistlused käsipritsiga, teatejooks hüdropuldiga, hiljem mootorpritsiga. Ühiskondlikus korras pandi mees ka Viljandi linna A-komando ülemaks, palgalist komandoülemat siis ei olnud.

Kui 1967. aastal loodi Viljandis kutseline tuletõrje, asus Oskar seal 14 aastaks vahtkonnaülemana tööle. Samal ajal tegutses ta vabatahtlikuna aga edasi. Võrreldes aega, kui Oskar tuletõrjes töötas, praegusega, meenutab mees, et teatud sorti tulekahjusid on nüüd vähem. "Sel ajal olid kolhoosilaudad laastukatustega, korstnapõlemiste tagajärjel süttisid laudad tihti. Kulupõlenguid oli täpselt samamoodi, sõltuvalt ilmastikust."

Vabatahtlikel oma meistrivõistlused

Esimesed tuletõrjevõistlused pidas Oskar maha juba 1939. aastal, siis küll veel koolinoorena. Alad olid hüdropuldiga teatejooks, köieronimine ja teised lihtsad asjad, nagu ta ise ütleb. Sel ajal moodustati iga-aastasteks tuletõrjepäevadeks tuletõrjesalkade juurde noorte võistkonnad. Oskar elas siis koos isaga Mõisakülas, kus õppis algkoolis ja hiljem tööstuskoolis.

Tõsisemalt tuli Oskar tuletõrjespordi juurde ning hakkas trenni tegema 1977. aastal, kui Viljandis valmis uus tuletõrjemaja. Uude majja ehitati ka torn harjutamiseks. Sisetreeningu atribuudid Viljandi tornis on mehe enda korraldatud. Oskari ja Raivo Ärma eestvedamisel toimus pikki aastaid populaarne tuletõrjevõistlus "Viljandi torn". Kahjuks katkes see traditsioon neli-viis aastat tagasi.

Mõned käisid ka lisaks kokkulepitud trenniaegadele tuletõrjemajas omapäi harjutamas. "Seda võib-olla ei tohtinud olla, torni ronimine on ohtlik asi," arvab mees. Kuid võib-olla just tänu sellele üleastumisele olid Viljandi poiste käes hiljem mitmed torni ronimise rekordid.

Töö kõrvalt tuletõrjes treenis Oskar ka vabatahtlike võistkonda ning hiljem noori. Sel ajal korraldati eraldi võistlused vabatahtlikele ja kutselistele. Noorte treenimine oligi Oskari hilisem põhitegevus tuletõrjesporditreenerina.

Üheks võistluseks, kus sai oma osavust tuletõrjespordis näidata, oli Balti matš. Need võistlused said alguse 1960ndatel. Võisteldi kolmes arvestuses: kutseline tuletõrje, sõjaväestatud tuletõrje ja vabatahtlikud. Võistlusaladeks olid konksredeliga õppetorni tõusmine, hargnemine mootorpumbast, 100 meetri takistusjooks, 4 x 100 meetri teatejooks.

Eesti vabatahtliku tuletõrje meistrivõistlused toimusid 1960ndatel Põhja- ja Lõuna-Eestis eraldi. Oskari treenitud Viljandi võistkond võitis Lõuna-Eesti meistrivõistlused.

Õppis ja õpetas nähtu järgi

Võistlusalad õppis Oskar ära võistlustel nähtu järgi. "Kutseliste võistlustel nägi, kuidas seal tehti, panin kõrva taha. Võib-olla alguses õpetasin ka pisut valesti. Iga aastaga õppis juurde, nägi võistlusi pealt."

Küüditamispäev ja püssimehed

1949. aastal elas Oskar värske abielumehena koos oma naisega Tänassilmas. Aeg-ajalt tuli Viljandis palga järel käia. Linnas käies mängis Oskar tihtilugu sidesõlmes ülemaga malet. Ühel 1949. aasta märtsikuu päeval, kui Oskar jälle Viljandis käimas oli, helistati Tänassilmast ning kästi tal esimese bussiga koju sõita. Tänassilma sidejaam olla rikkis. Oskaril tekkis kahtlane tunne, meelde tuli vangilaagrist pääsemine, kuigi mees oli Eesti Leegionis teeninud. "Niisugust lõhna oli üleval, et midagi toimub," kirjeldab Oskar seda päeva. "Sõjaväemasinaid oli palju liikvel".

Oskaril ei jäänud muud üle kui esimese bussiga koju sõita. Bussil olid Tänassilmas vastas kaks püssimeest, kes ta kinni võtsid, vallamajja viisid ja aseesimehe tuppa luku taha panid. Oskarile ei selgitatud midagi. Õhtuks kogunes vallamajja palju inimesi. Mees kuulis läbi seina, kuidas kinnivõetud vallaelanikke erinevatele sõidukitele suunati. Oli küüditamispäev.

Pärast küüditamispäeva lasti Oskar tulema. Hiljem selgus, et küüditamise korraldajad kartsid provokatsioone ning telefoniliinide lõhkumist. Selleks tarbeks hoiti Oskarit käepärast, et parandaja oleks kohe võtta.

Hiljem Oskarit Eesti Leegionis teenimise pärast tülitatud ei ole. "Vanal ajal öeldi, et valel poolel, nüüd tuleb välja, et kõige valemal poolel ei olnudki," kirjeldab Oskar oma elu jooksul nähtud võimuvahetusi.

Lisaks paljudele auhindadele spordivõistlustelt on mehele rinda kinnitatud ka Päästeteenistuse Höberist ja Tuletõrjeliidu Kuldristi I järk.

Viimati tegi Oskar (paremal) treeneritööd 1997. aastal enne Põlvas toimunud Eesti meistrivõistluseid.

Noorte treenerina treenis Oskar poisse kaks-kolm korda nädalas. Mõned käisid ka lisaks kokkulepitud trenniaegadele tuletõrjemajas omapäi harjutamas. "Seda võib-olla ei tohtinud olla, torni ronimine on ohtlik asi," arvab mees. Kuid võib-olla just tänu sellele üleastumisele olid Viljandi poiste käes hiljem mitmed torni ronimise rekordid.

Oskari trenni tulid poisid oma sõprade kaudu. Viljandist pärit ning praegu Lääne-Eesti päästekeskuses koordinatsiooniteenistuse juhina töötav Priit Laos läks trenni ajalehekuulutuse peale. Praegu tuletõrjes töötavatest meestest on Oskari trennis käinud veel Toomas Taul, tema isa oli Viljandis tuletõrjeautojuht. Ka Ülo Laks on üks Oskari poistest. "Sel ajal polnud mitte midagi teha, tuletõrjespordi trenn oli koht, kus olla," arvab Oskar, miks sel ajal sporti rohkem tehti.

Enne võistlusi harjutati paar nädalat tihedalt. Viljandi päästekomando pealik Mait Mürk mäletab, et väga suureks hüveks sellel treeningperioodil oli talongide eest saadud söök Kirsimäe kohvikus.

Kuus-seitse aastat oli Oskar ka Eesti noortekoondise treener. Eesti võistkonna poistega on ta kolmel korral Nõukogude Liidu meistrivõistlustel esimeseks tulnud: Kiievis, Tallinnas ja Dušanbes. Oskari enda arvates sai just temast noortekoondise treener osalt ka seetõttu, et pool koondist koosnes Viljandi poistest. "Igaüks ei saanud töölt ära ja vastutus oli ka suur," lisab ta.

Võistlustele ainult parimad

Eesti koondise treeninglaagrid toimusid Räpinas. Enne Nõukogude Liidu meistrivõistluseid treeniti laagris paar kuud. Oskar mäletab juhtumit, kus enne Kiievi meistrivõistlusi ei viitsinud üks poistest, Ain Kärner, piisava usinusega harjutada. Ei kasutanud 100 meetri takistusjooksul õiget tehnikat. Oskar ütles poisile, et ta võib ju kiire olla, aga kui sooritust tehniliselt õigesti ei tee, siis katsevõistlustel läbi ei saa. Kärner õppis soorituse kahe-kolme päevaga ära, oli katsevõistlustel kõige kiirem poiss ning Kiievis tuldi Nõukogude Liidu meistriks, nagu varem mainitud.

Koondise laagris treenis üle Eesti 15–20 poisi, kellest meistrivõistlustele pääses kaheksa paremat. Viljandis treeninud sportlastest kuulus lisaks Ain Kärnerile Kiievisse sõitnud võistkonda ka hiljem tuletõrjes meistersportlaseks ja treeneriks saanud Rein Semenov.

Võistlustele väljaspool Eestit sõideti alati lennukiga. Vaid ühel korral tuli ette arusaamatus, mille tõttu istus võistkond tagasiteel kaks ööpäeva Kiievis raudteejaamas. Mitme ümberistumisega jõudsid poisid siiski rongiga Tallinna tagasi. Esindaja oli unustanud lennukile piletid broneerida. ""Lõunaosariigid" on pea kõik läbi käidud," kirjeldab Oskar reiside rohkust. "Kõik tuletõrjespordiga seoses, muidu pole käinud".

"Sel ajal polnud mitte midagi teha, tuletõrjespordi trenn oli koht, kus olla," arvab Oskar, miks sel ajal sporti rohkem tehti.

Treener veel 72aastaselt

Tuletõrjest läks Oskar Vares pensionile 1985. aastal, kuid treenerina töötas ikka edasi. Viimati tegi Oskar treeneritööd 1997. aastal enne Põlvas toiminud Eesti meistrivõistluseid. Nendel võistlustel tulid mulgid nii noorte kui täiskasvanute arvestuses Eesti meistriteks. Olles 72aastane, osales Oskar ise nendelsamadel võistlustel mootorpritsi võistkonnas.

Aktiivselt sporti Oskar praegu, 84 aasta vanusena, enam ei tee. Autot juhib aga siiani. Korstna pühkimisega saab ka hakkama.

Päris ilma harrastuseta ei ole Oskar ometi praegugi. Nimelt teeb mees mõttesporti – mängib bridži. See on mehe harrastus juba vähemalt pool sajandit. "See on surmani," ütleb Oskar oma bridžiharrastuse kohta.

Igal esmaspäeval on bridžiklubi üritus. Sinna kuuluvad väga erinevas eas inimesed. Aktiivsed mängijad on läbi aegade olnud üliõpilased. Praegu käib klubis koos 30-40 inimest ja võisteldakse turniiridel. Nagu teistelgi spordialadel, on Oskar ka bridžis oma maakonnas eesotsas. Mehe kõige suurem saavutus bridžis on 1989. aastal Tartus toimunud Nõukogude Liidu meistrivõistlustelt.< Ligi 300 võistleja seas tuli Oskar paaristuuril Nõukogude Liidu meistriks.

Kõik, mis Oskar ette võtab, õnnestub. Oskari medalitele mõeldes ja pidulikult öeldes – iga asi, mida mees puudutab, muutub kullaks.

Viljandi päästekomando pealik Mait Mürk käis kuus aastat Oskar Varese juures trennis

Mina sattusin Oskari juurde trenni nende poiste kaudu, kes seal juba ees olid, 1983. aastal. Siis hakkasime võistlema ja sinna ma jäin. Trennis käisin kuni sõjaväeni ehk siis aastani 1989. 1985. aastal Eesti meistrivõistlustel Püssis võitsime noorteklassis võistkondlikult 4 x 100 m teatevõistluse ja mootorpritsi võistluse.

Eks see suurelt osalt Ossi fanatism oli, et me trennis ja võistlustel käisime. Kõik tulemused ja karikad seina peal on Ossi töö ja vaev.

Mis pani trenni tegema, oli see, et pärast harjutamist oli meil luba spordisaalis olla ja sai ka pärast ennast puhtaks pesta. Treeninglaagri ajal saime toidutalongide eest Kirsimäe kohvikus söömas käia. See oli ka poistele suur asi. Treeninglaager oli näiteks kevadisel koolivaheajal, kui käisime iga päev trennis. Kevadel olid Eesti sisemeistrivõistlused ka Pärnus. Enne oli siis laager nädal aega. Samamoodi suvel, nädalkaks enne võistluseid, oli treeninglaager. Treeninglaagri jaoks tulime kord või kaks päevas kokku, harjutasime võistkondlikke alasid ja tänu sellele tulemus tuli ka. Elasime kodus.

Oskar tuli tuletõrjesporti vana mehena. Tema saavutas tänu sellele palju, et tal oli filigraanne tehnika. Ta oli hästi tehniline, sooritused tegi hästi kiiresti.

Tema jättis piitsa ära, püüdis prääniku ga. Oma teadmiste ja energiaga pani ta ennast austama. Me olime noored kuked, nagu ikka poiste vahel tuli mõnikord tüli, aga Oskar ütles, et teeme parem trenni, maandate ennast seal ära.

Oskar tegi sisejooksuraja. Siin sai peaaegu 30 meetrit joosta ja starti harjutada. Oskar tegi plangud, mis käisid kõrgeks ja madalaks. Saime planku ka proovida. Sisetorn on puhtalt Oskari tehtud. See andis hästi palju juurde, sest me saime aasta läbi harjutada. Tänu sellele tulid ka tulemused.

Foto: Peeter Eylandti erakogu

Foto: Reimo Raja

Konksredeliga tõusmises torni on küll tornid ja redelid 30 aasta jooksul samaks jäänud, kuid võistlejad ei pea kandma enam spordidressi peal võistlusroobasid ning rihmal on ära võetud metallkarabiin. See kõik võtab maha liigsed raskused.

Mis on 30-40 aasta jooksul muutunud?

Reimo Raja
Peatoimetaja

Kuigi tuletõrjesport on põhijoontes aastakümnetega samaks jäänud, on paremate saavutustele kaasa aidanud kindlasti varustuse areng. Järgnevalt näemegi, mis on viimase 30-40 aasta jooksul muutunud. Vanu aegu aitas meenutada kunagine tuletõrjesportlane Peeter Eylandt.
Mustvalgetel piltidel näeb tuletõrjesportlase varustust, mida kasutati 1970.–1980. aastatel. Tundub küll väga ebasportlik ja ebamugav, kuid 1960ndatel olid olud veelgi "huvitavamad". Jooksti presentroobades, jalas ehtsad kirsad, ning kasutati samu tuletõrjevoolikuid, mida autodelgi.

Foto: Peeter Eylandti erakogu

Foto: Reimo Raja

100 meetri takistusribas on plank ja poom libisemise vältimiseks kaetud nüüd kummimatiga ning jagaja ühenduskoht, mis tuleb voolikuga liita, paikneb sportlase suhtes kella kuue, mitte enam kella kolme suunas. Sportlased ei pea enam kandma saapaid, vaid võivad joosta naelikutega.

Foto: Peeter Eylandti erakogu

Foto: Reimo Raja

Võistlushargnemisel mootorpumbaga on koos tehnikaarenguga uuenenud loomulikult pump, samuti on voolikud tehtud nüüd kergemast ja vett paremini läbi laskvast materjalist.

Foto: Aleksandra Pristavko

Vello Plees – mööblitislerist tegijaks tuletõrjesportlaseks

Kes on Vello Plees? Põhikohaga Põhja-Eesti Päästekeskuse tuleohutusbüroo vaneminspektor. Kindlasti ka "peast" päästja ja hingelt alati nooruslik, sportlik ning tahtekindel oma asja ajaja, kes sel aastal juba kaheksandat korda omanimelised (tuletõrje)spordivõistlused korraldas.

Anne Martin
Päästeameti nõunik,
tuletõrjespordi toetaja

Ja ka seekord ei olnud neil võistlustel puudu osavõtjatest ega jäänud tühjaks auhinnalaud, mille täitsid heade toetajate välja pandud esemed. Aga mitte auhindade pärast ei tulda ju nendele võistlustele tagasi. Hoopis mõnus õhkkond on see, mis lisaks vanadele tegijatele igal aastal ka uusi võistlejaid kohale meelitab. Ja õnneks pole Vello iga-aastane lubadus – "seekord on küll viimane kord" – seni veel tegelikuks osutunud.

Ka allakirjutanu jutuajamine Velloga toimus tänavu maikuus Treppojal, kus mees sangpommi tõstmise võistluse (mille ta taas kord konkurentsitult võitis) ja krossijooksu vahepeal oli lahkesti nõus oma mõtteid elust ja spordist jagama.

Tundliku käega mees

Pärast Tallinna Linnakutsekeskkooli nr 19 mööblitisleri kutsega lõpetamist 1961. aastal asus Vello tööle Tallinna Klaverivabrikusse, kus temast sai ainuke pilliklaviatuuride meister. Kuna klaviatuuri kvaliteedist oleneb suurel määral klaveri nii-öelda mängitavus, siis nõuab see töö erakordselt tundlikku kätt. Ja sellised käed olid tol ajal ametisolnutest vaid Vellol. Ent ometi, hoolimata võimalusest saada tunnustatud pillimeistriks, ihkas tema hing mujale – staadionile, kus temalt hoopis teistsugust tunnetust ja tahtejõudu oodati.

Tegelikult oli ta juba klaverivabrikusse tööle minnes ju kutseline sportlane. Kuigi see otseselt Vello kohta ei kehti, oli nõukogude ajal üsna tavaline, et mõnes asutuses olid palgal inimesed, keda ülejäänud kollektiiv peaaegu ei tundnudki,

sest nad olid suurema osa ajast kas laagrites treenimas või siis võistlustel. Vello tegi 1960ndatel professionaalsel tasemel kümnevõistlust ja tema treeneriks oli Heino Lipp. Neile, kellele Heino Lipu nimi tuttav ei ole, olgu öeldud, et tegemist on legendaarse kümnevõistlejaga, kellelt maailm ootas 1948. aasta Londoni ja 1952. aasta Helsingi olümpiamängudelt seniste tulemuste põhjal vähemalt medalit, kuid kelle nõukogude spordiametnikud otsustasid poliitilistel kaalutlustel koju pealtvaataja rolli jätta.

Sellest ajast pärinevad ka Vello viis Eesti meistri ja kolm Balti meistri tiitlit kergejõustikus. Ja nende meistritiitlitega seondub (kaudselt) omakorda Vello paljutõotava karjääri katkemine Estonia Klaverivabrikus. Kui ikka kogu maailmast saabuvate tellimuste peale valmivate pillide klaviatuure teeb vaid üks mees, kes aga samal ajal alalõpmata kuude viisi mööda spordilaagreid ning -võistlusi ringi rändab, siis pärsib see ju tuntavalt tellimuste õigeaegset täitmist. Nii tuligi otsus õpitud ja südamelähedane amet ning suurepärane töökollektiiv profisportlase oma vastu välja vahetada ja Harju KEKis tööle asuda, kus tol ajal oli palgal kümneid profisportlasi. Ometi on suur osa mööblist Pleeside kodus ka täna Vello enda kätega tehtud. Ja kodumajagi on Vello ehitatud.

Vello ellu tuleb tuletõrjesport

Tuletõrjesport oli omal ajal Nõukogude Liidus suhteliselt populaarne, nagu kõik, mis seondus suuremal või vähemal määral sõjaväestatusega. Ja tuletõrje oli sel ajal kogu riigis üheks sõjaväestatud ja riigikaitseliseks valdkonnaks. Vello Plees oli 1967. aastal meistersportlane ja aastatel 1968–1969 juba neljakordne Balti meister, samuti oli tema nimel NSV Liidu rekord 100 m kombineeritud takistusjooksus. Muide, tolleaegne Liidu rekord oli võrdsustatud ka maailmarekordiga, kuna mujal maailmas sel ajal lihtsalt tuletõrjespordis meistrivõistlusi ei peetud.

Vello sõnul oli tuletõrjesport vanasti n-ö vabatahtlike hulgas ikka üsna populaarne. Tegelikult olid 1960.–1970. aastatel kõik maakonnad tuletõrjespordivõistlustel täisvõistkondadega väljas, aga pärast seda hakanud ala kuidagi "laiali lagunema". Sellel ajal oli Harjumaa alati Eestis esimese kolme hulgas – enamasti ikka esimene või teine. "Aga ega see ikka õige tippsport ei ole kah," tõdeb Vello, ise sinna juurde mõnusalt naeru kõkutades. Tulemused tuletõrjespordi erinevatel aladel kukkusid 1990ndatel katastroofiliselt – näiteks 100 meetris lausa neli sekundit. Samal ajal aga muutusid ala harrastamiseks ette nähtud riided ja ka voolikud oluliselt kergemaks.

Vellol on oma jutu tõestuseks kodust pööningult kaasa toodud ja tänastele noortele võistlejatele vaatamiseks-proovimiseks välja pandud tolleaegne kohustuslik rõivakomplekt (koos kummikutega!) ja joatorud. Nende kõrval lebavad mõõduvõtmiseks täna kasutusel olevad esemed. Võtan ühte kätte vana ja teise moodsa joatoru ningɛ saan ilma selgitusetagi kohe aru, millest vanameister räägib. Isegi minu treenimata käed tunnetavad üsna lihtsalt seda vahet, mille täna kasutusel oleva joatoruga jooksmine võib korrelatsioonis tulemussekunditega anda.

Aga tulles tagasi 1960ndate Eesti tuletõrjespordi koondise juurde, siis olid seal tugevad ja sõbralikud mehed. Suuresti koosnes see endistest muudel aladel silma paistnud tippsportlastest – oli kergejõustiklasi, korvpallureid, maadlejaid... Ja sama kehtis ka tolleaegse Liidu koondise kohta, kuhu kuulus lisaks veel mitmeid endisi sportvõimlejaid. Sa lihtsalt pidid olema enne mingit muud ala tipptasemel teinud, sest sel ajal oli tuletõrjespordis hästi palju jõudu vaja.

60ndatel sa lihtsalt pidid olema enne mingit muud ala tipptasemel teinud, sest sel ajal oli tuletõrjespordis hästi palju jõudu vaja.

Rohkem noori tuletõrjesportlasteks

Vello Plees on olnud 1980. aastatel ka viis aastat Eesti tuletõrjespordi noortekoondise peatreener. Uurin, kuidas täna tuua noori tuletõrjespordi juurde. "Tuleb ikka juba nooremast kooliajast sellega peale hakata, nagu praegu juba tehaksegi," vastab ta. Vello peab silmas laste tuletõrjespordi olümpiat, mille eestvedajaks on juba aastaid olnud Rein Semenov Pärnumaalt.

Eks tuletõrjesport on palju arenenud ja oluliselt tehnilisemaks ning keerulisemaks muutunud, aga lapsed tunnevad selle vastu ikkagi huvi.

Tegelikult pani ta isegi oma võistlusele 2002. aastal aluse just seepärast, et selleks ajaks ei olnud Harjumaal juba kümme aastat tuletõrjespordivõistlusi korraldatud ja teenistuse meestel polnud üldfüüsilises treenituses kuskil mõõtu võtta.

Aga noortespordi tuleviku üle on ta juba mõned aastad mõtisklenud ning leiab, et tuleks hakata koolides seda ala rohkem tutvustama. Tuletõrjespordi harrastamine annab igale noorele väga hea füüsilise ettevalmistuse. Ta on mõelnud ka ise mõned laste grupid sügisest treenida võtta, öeldes: "Mine tea, kui tulebki sügisel pensionäriks hakata, siis on vähemalt tegevust." Vello tahab lapsed võtta mõnest väiksemast koolist. Ta usub, et väiksemates koolides on sellel alal enam perspektiivi kui suurtes linnakoolides, kuna lapsed on rahulikumad ja suhtlemisaltimad. Samuti on väiksemates kohtades elavate laste (vana)vanemad Vello hinnangul peaaegu kõik ka ise tuletõrjespordiga kokku puutunud. Vello tuletab meelde ka enda korraldatud viimaseid Harjumaa meistrivõistlusi tuletõrjespordis aastal 1990, millest olla osa võtnud lausa 284 võistlejat – terve staadion olnud võistlejaid täis.

Kardetud ja armastatud tuletõrjeinspektor

Vello Pleesi suurimaks murelapseks on praegusel ajal kindlasti hooldekodud. Samuti sotsiaalmajad, mis ta kõikides oma piirkonna valdades läbi käia on jõudnud. Ja siis veel sellised ettevõtted, mis eksisteerivad nagu ühepäevaliblikad – teed ettekirjutuse ära, lähed poole aasta pärast kontrollima ja selgub, et on küll sama koht, sama töö ja samad inimesed, ent ettekirjutuse mittetäitmist põhjendavad nad sellega, et see pole kirjutatud praegu eksisteeriva firma nimele... Uhke on Vello selle üle, et lasteaiad ja koolid tema piirkonnas vastavad kõik tuleohutusnõuetele: kõik on saanud signalisatsiooni ja evakuatsiooniõppused on korraldatud.

Vello on pigem hea sõna kui vitsahirmu pooldaja – inimlik suhtlemine toob tavaliselt kiirema ja parema tulemuse kui karistamine, kuigi... eks vahel vist mõjuks mõnele nuhtlemine ikka efektiivsemalt...

Vello on pigem hea sõna kui vitsahirmu pooldaja – inimlik suhtlemine toob tavaliselt kiirema ja parema tulemuse kui karistamine, kuigi... eks vahel vist mõjuks mõnele nuhtlemine ikka efektiivsemalt...

Vello teeks mõned asjad oma töös tegelikult teistmoodi. Ta jätaks siseministri määruses nimetatud suured ettevõtted rahule – seal on enamasti vahendeid rohkem, seetõttu ka investeeritud tuleohutuse tagamisse ning asjad sellega korras. Põhjaliku vaatluse alla võtaks hoopis väikefirmad, näiteks need, mis teevad vanades garaažides ühes ruumis autode lõikamis-, värvimis- ja keevitustöid, aga tuleohutusnõuetest pole kuulnudki! Pole neil kustutit seinal ega suitsuandurit laes... Ja siis kontrolliks veel eramuid.

Küsin Vellolt, mida ta arvab igaühe enesekontrolli efektiivsusest, kas ta usub tuleohustuse seaduse eelnõus räägitavasse enesekontrolli. "On tore, et uutel ehitistel on automaatne signalisatsioonisüsteem juba sisse ehitatud, siis polegi mingit kontrolli vaja, aga ülejäänute puhul töötab enesekontroll ehk neis peredes, kus mõni tuleõnnetus juba üle elatud, sest ega ilma isikliku kurva kogemuseta ju inimesed naljalt oma mõtteviisi muuta ei taha," ütleb ta. Kõige suurem mure on tal vanade talude ja eelmise sajandi 1950ndatel ehitatud elamute pärast, kus elavad ka vanad inimesed. "Seal on küttekolded lagunenud, elektrisüsteemid amortiseerunud ja inimesed pole eriti huvitatud nende uuendamisse investeerimisest," toob ta näiteks.

Vello on käinud sotsiaalkeskustes ennetustöö filme näitamas ja esmaste vahenditega tulekustutamist õpetamas. Ta naudib inimeste siirast rõõmu, kui nad on suutnud kustuti tööle saada või kustutustekiga leegid ära summutada. Ja usub, et kui inimene on midagi praktiliselt läbi teinud (näiteks kustutiga tuld kustutanud), siis jäävad talle need liigutused n-ö käe sisse. Teooria ilma praktikata ununeb tavaliselt väga ruttu.

Isekustutav tulekustuti!? Kahjuks siiski mitte

Vello räägib mulle nüüd ühe tõestisündinud loo, mis pärineb 1960. aastatest, aga kõlab täna pigem justkui "Kreisiraadio" repertuaarina. Seegi kiriku vastas trammipeatuses, mis tänagi Paberi nime kannab, asus tol ajal Tallinna Paberivabrik, kus ühel õhtul süttinud kuskil ruumis põlema prügikast. Valvur, kes põlengu avastas, hakkas kiiresti kogu hoones leidunud tulekustuteid sellesse ruumi kokku kandma. Kokku olnud maja peal 18 kustutit, mis lõpuks kõik sinna ühte tuppa kokku tassiti. Paberivabrik põles siiski maani maha, sest valvur polnud kunagi pidanud vajalikuks endale

selgeks teha kustuti töötamise põhimõtet. Ta uskus, et kui ta kustuti põlevasse tuppa viskab (ja mida rohkem kustuteid, seda parem!), siis teeb see seal ise edasi kõik vajaliku...

Mis on õnn?

Vello tunneb end õnneliku inimesena. Õnnelikuks teeb eelkõige perekond. See, et lastel läheb hästi ja kõik oma eluga ise rahul on. Vello peab vajalikuks igaks juhuks oma õnnelik olemist ka abikaasalt üle kontrollida. Pisukese mõtlemispausi järel leiab proua Plees, kes Velloga juba 42 aastat abielus olnud, et kui Vello on õnnelik, siis on seda ka tema lähedased, kuna lapselapsed peavad vanaisast nii kangesti lugu, et ei kujuta elu ilma vanaisata üldse ette! Aga samas ei saa ta jätta ütlemata, et nüüd, kui lapsed on suureks kasvatatud ja nad on kahekesi jäänud, on nende elu eriti mõnusaks muutunud. Ja ilmselt see ongi õnn, leiavad nad mõlemad.

Raha pole Vello kunagi eriti taga ajanud ja ega raha üksi kedagi ju õnnelikuks ka ei tee. Kuigi ka temal on olnud võimalusi mõnel tasuvamal kohal tööle asuda. Isegi Riigikogu esimesse koosseisu taheti teda pärast Eesti taasiseseisvumist valida, aga tal olnud Harjumaa Päästeteenistuse organiseerimisega nii palju tööd ja tegemist, et loobus kandideerimast. Ta oli tol ajal Liberaal-Demokraatliku Partei (millest kasvas hiljem välja praegune Reformierakond) liige ja lisaks veel Kaitseliidu piirkondlik juht. Vello räägib oma kogemusest enne taasiseseisvumist Toompea kaitsmisel, kus tema juhtimise alla oli usaldatud 8000 meest.

Kui saaks "jumaliku väega" sekkuda, keelaks kohe ära hädaldamise ja virisemise.

Püüan Vellot intrigeerida ja uurin, kas ta nüüd oleks valmis Riigikogu valimistel kandideerima, kui mõni erakond pakuks, aga Vello vastus on kindel "ei". Ta on 12 aastat Keila volikogu liige olnud ja seeläbi saanud kogu oma poliitika-alase ambitsiooni välja elada. Ja sellega meie jutt poliitikast ka piirdub.

Mure, mis tahab muretsemist

Vello on mures tuletõrjespordi tuleviku pärast, eriti koduses Põhja regioonis. Ta meenutab kurvalt tuletõrjespordi staadioni jalgpallile loovutamist juba aastaid tagasi ja spetsiifiliste sportimiskohtade puudumist regioonis ka täna. Tõsi, Rakveres on tingimused tuletõrjespordi harrastamiseks loodud, aga see on Tallinnast ikkagi 100 kilomeetri kaugusel, kuhu naljalt iga päev trenni tegema ei sõideta.

Aga üldiselt pole siin Eestimaal tema arvates küll millegi üle nuriseda. Vello võrdleb meie tänast Eestimaad esimese iseseisvusperioodiga ning näeb palju ühisjooni – ega neilgi tol ajal kerge olnud, aga ometi ei virisetud. Oma põhimõtet – tee ise rohkem ära ja virise vähem – soovitab ta ka teistele.

Kui saaks "jumaliku väega" sekkuda, keelaks ta kohe ära hädaldamise ja virisemise. Ja veel palub Vello mul kindlasti kirja panna, et kõige vähem sallib ta siin elus igasuguseid pugejaid.

Foto: erakogu

27 aastane Vello Plees 1969. aastal.

Vello meenutab:

1990. aastal andsime siin Harjumaal poistele võimaluse nõukogude sõjaväele alternatiivina teenida tsiviilpääste teenistuses. Selles grupis olid ja tulid sealt hiljem päästeteenistusse Janek Laev, Alo Tammsalu, Argo Ader, Tarvi Ojala ja Ragnar Plees, kellest kaks viimast olid Vello käe all treenides saanud ka tuletõrjespordis NSV Liidu noortemeistriteks.

Foto: Aleksandra Pristavko

Selline näeb välja auhinnalaud Vello Pleesi karikavõistlustel – on, mida isklikku auhinnakollektsiooni ihata.

Veel on tegemata...

Kindlasti osaleb Vello Plees 6. septembril Tallinnas pritsimeeste juubelirongkäigus. Mine tea, näeb ehk mõnda vana sõpragi, kellega muidu pole kohtunud, on ta optimistlik.

Oma töövaldkonnas tahaks ta jõuda niikaugele, et kellelegi poleks tarvidust ühtki ettekirjutust teha. Eriti just nendele asutustele, mis on siseministri määruse põhjal kord aastas kontrollitavad. Ja siis kontrolliks üle kõik need väikeettevõtted ka, millest enne juttu oli, kas või oma vabast ajast, et ka nende koha pealt võiks süda rahul olla.

Soovid kolleegidele päästeteenistusest

"Vähem tulekahjusid ei tohi ju soovida, siis koondatakse meid kõiki ära..." ütleb Vello ja naerab oma mõtteavalduse peale pikalt ja südamest. "Aga tõsiselt rääkides, jõudu uue tehnika tundmaõppimiseks operatiivtöötajatele, ja järelevalvajatele pikka meelt ning rahulikku käitumist inimestega, kellega kontrollimise käigus kokku puututakse," ütleb mees lõpetuseks.

Vello tütar Pille-Riina lugu oma nooremast vennast Ragnar Pleesist, kes aastaid päästeteenistuses töötas

Kui nad olid lapsed, siis käinud nad Pärlseljal pioneerilaagris. Ragnaril, kes oli siis umbes kümneaastane, olnud see esimene kord laagris olla. Ühel ööl puhkes aga tulekahju, mistõttu kogu laager üles aeti ja evakueeriti. Kadunud oli aga väike Ragnar, mis suures ões ka tõsiseid muremõtteid tekitas. Õnneks laabus kõik üsna kiiresti, tuletõrjujad tegid oma tööd hästi ja koos pritsimeestega ilmus välja ka Ragnar, kes oli enda loomulikuks kohuseks pidanud mitte tulekahju eest evakueeruda, vaid hoopis aidata pritsimeestel tuletõrjevoolikuid lahti rullida. Eks veri ole ennegi rähnipoegi puu otsa ajanud!

Eesti tuletõrjespordi alguspunkt

Mati Raidma
Eesti Tuletõrjespordi Liidu president

Pärnu LTK paakauto AMO-4. Saadud 1945. aastal ja kanti arvelt maha 1964. aastal. Foto tehtud 1957. aastal toimunud spordivõistluste ajal.
Foto: H. Arro

Tegelikult ei tea keegi, millal tuletõrjujad oma spordialad välja mõtlesid. Naljaga pooleks võib ju väita, et ka vanade eestlaste üle lõkke võistuhüppamisel on tuletõrjespordi tunnusjooni. Kindlasti iseloomustavad kogu tuletõrje arengulugu mitmesugused jõukatsumised ja mõõduvõtmised. On ju see raske amet otseselt seotud vajadusega olla julge, tugev, kiire ja osav.

Seega tuleb meil saavutada organisatsioonis kokkulepe, mis ajast hakata arvestama tuletõrjespordi ajalugu. Nüüdseks ongi sündinud nii ajaloomaterjalide läbitöötamise kui ka tuletõrjespordiga seotud inimeste arutelude tulemusel ühine seisukoht, et Eesti tuletõrjespordi ajaloo alguspunkti võib siduda üleriigilise organiseeritud tuletõrje 10. aastapäevaga 1929. aastal. Nimelt korraldati seda juubelit tähistades Tallinnas esimesed ametlikud üleriigilised tuletõrjespordivõistlused. See aga tähendab omakorda, et tänavu tähistame tuletõrjespordi 80. aasta juubelit.

Võistluste kajastus 80 aastat tagasi

Nimetatud võistlusi kajastas tollane ajakiri Tuletõrje Teated järgmiselt: "Üleriiklise Tuletõrje Liidu 10. a juubeli puhul korraldati 8. septembril (1929. a) kell 5 p.l. Kadriorus võistlusi korraliku veeandmise kiiruses. Võistlustest võtsid osa mitmesugused pritsid, nagu käsi-, mootor-, auru-, ja autopritsid. Esmaspäeval 9. septembril korraldati Tallinna linna pritsimaja torni juures ronijate võistlusi haak-redeliga (konksredeliga). Veeandmise võistlusest võtsid osa 27 pritsi (sellest Tallinnast 8 pritsi), missugust arvu kahjuks väheseks tuleb lugeda. Võistlustest oleks pidanud palju rohkem osa võetama.

Võistlusi võib lugeda hästi kordaläinuks. Kuigi mõnel tõrkus mootor ja autopritsil äpardus veeandmine, siiski võis tähele panna, et meeskonnad olid hästi harjutanud ja täitsid hästi oma ülesannet. Ronijatest olid kohal ainult Tallinna lendsalga mehed ja Tartu vabatahtlikud, kes demonstreerisid oma võimeid haakredelitega, sarnase täpsusega, mis jättis pealtvaatajatele väga hea mulje.

Võistluste komisjoni poolt tunnistati järgmised käsipritsi meeskonnad väga heaks: Paide v.t.ü., Paide v.t.ü. noorte osakond, Pärnu v.t.ü., Rakvere v.t.ü., Rakvere v.t.ü. noorte osakond, Nõmme ja Türi v.t.ü. meeskonnad, heaks: Pärnu 2. j-sk., Tartu ja Alutaguse meeskonnad.

Mootorpritsi meeskondadest tunnistati väga heaks: Tartu, Rakvere, Kilingi-Nõmme v.t.ü. ja Tallinna VIII. j-sk. Meeskonnad, heaks: Jõhvi, Ambla ja Kopli v.t.ü. meeskonnad.

Autopritsi meeskondadest tunnistati väga heaks: Tallinna v.t.ü., a-s. A.M. Lutheri ja Rakvere v.t.ü. autopritsi meeskonnad, samuti ka Tallinna v.t.ü. aurupritsi meeskond, heaks: Narva-Peetri ja Tallinna sadama v.t.ü. meeskonnad.

Haakredeliga töötamises ja võimlemises tunnistati väga heaks Tartu v.t.ü. ja Tallinna linna komando meeskonnad. Vaba kehaharjutustest võttis osa ainult Tartu tuletõrje, mis väga heaks tunnistati.

Huvitava pildi pakkus Rakvere õpilaste pritsijaoskond, mis koosnes poisikestest, 12 a. kuni 16 a.

Võistluste ja auhindade komisjon koosnes Balti Tuletõrje Liitude Liidu esimehest (G. Rudzits, ühtlasi ka Läti Tuletõrje Liidu esimees), Riia Tuletõrje esitajast, 3 Soome Tuletõrje esitajast ja 2 Liidu juhatuse esitajast." (TT 1929/9 : 150)

Asjatundlikud auhinnamäärajad väljamaalt

Üks hinnang võistlustele samast ajakirjast kõlab nii: "Võistlused Kadriorus olid esmakordsed Eestis ja õnnestusid hästi kogu mõttes, kuid mõnele tuletõrjele tõi see üllatusi. Pritsid, mis ennemalt öeldi hästi töötanud olevat, tõrkusid vett andmast, mis põhjusel, ei saanud kuulda. Igatahes õpetab see, et pritsid tulevad iga tarvitamise eel järelevaadata, kas nad on korras, siis ei tule üllatusi. Huvitava pildi pakkus Rakvere õpilaste pritsijaoskond, mis koosnes poisikestest, 12 a. kuni 16 a. Oma nooruse peale vaatamata olid nad väga tragid ja võivad eeskujuks olla nii mõnelegi tuletõrjele.

Auhindade määrajateks olid väljamaalased, Lätist ja Soomest ja nende asjatundlikkus peaks meile tagatiseks olema, et need õieti määratud on." (TT 1929/9 : 140)

Et tuletõrjespordiga juba varemgi tasapisi tegeldi, tuletab meelde lühiartikkel "Tuletõrjevõistlus Turinis. Kutse Eestile" 1928. aasta Tuletõrje Teatajast: "1.-2. sept. s.a. korraldatakse Turinis rahvusvaheline tuletõrje-võistlus, millest võivad osa võtta nii Itaalia kui ka teised tuletõrjed. Võistluse sihiks on 1) avalikkusele esitada kodanikkude elu ja vara kaitseks määratud sisseseadeid ja 2) elavalt hoida üldist huvi avaliku heaoleku edendamise vastu. Osavõtjaile lubatakse sõit raudteel alandatud hinnaga, prii korter ja ülespidamine jne. Osavõtmise kutse on saadetud ka Eesti tuletõrjeliidule, ühtlasi palutakse meie poolt määrata üks liige auhinna komisjoni." Sellel võistlusel eestlased küll ei osalenud.

Tuletõrjespordi kujunemine 1940–1970

Kui süveneda vanadesse ajakirjadesse ning tuletõrjemuuseumist avastatud Jaan Vaarmanni käsikirja (kirjastamiseni see ei jõudnud) "Kutseline tuletõrje Eestis" kolme köitesse, võib leida tuletõrjespordi arenguloo ja tulemuste kohta üllatavalt palju.

Mati Raidma
Eesti Tuletõrjespordi Liidu president

Samas tuleb siiski tunnistada, et tuletõrjespordi sünniloost jääb paljugi neis kahes allikas kajastamata. Võtke seda kui üleskutset tulevastele tuletõrjeajaloo uurijatele. Alljärgnevalt toon välja oma leiud, mis on seotud mõistetega "esmakordselt" ja "esimesed" ning ka mõned tuletõrjespordi silmapaistvamad tulemused. 1940.–1970. aastatel kujunes tuletõrjespordist saavutussport koos kindlate aladega, kus ametlikel Euroopa ja maailmameistrivõistlustel võisteldakse tänapäevalgi.

Foto: H. Arro

1945. Paraad Võidu väljakul. Tuletõrjujate autoredelitel ronimisvõistlus.

1941

1941. aasta tuletõrjeajakirjast ENSV Tuletõrje leiame tuletõrje võistlusmäärused, mis annavad teatud ettekujutuse tuletõrjespordist tol ajal. Määrustes on kirjeldatud kolme võistlusala. Esimene oli lihtsalt sportlik teatejooks 6 x 500 m. Teisel alal – rännakvõistlusel – oli juba teatud seos tuletõrjega. Nimelt pidi 10liikmeline võistkond läbima 1000 m täisrakmeis tööriietuses, kaasas 3 hüdropulti. Aega võeti viimase mehe järgi, kusjuures esimese ja viimase mehe vahe ei tohtinud olla suurem kui 20 m. Trahviminutid tulid siis, kui mõni mees lõpuni joosta ei suutnud. Kui finišisse saabus vähem kui kaheksa meest, langes meeskond konkurentsist välja. Kolmas ala – teatejooks 6 x 100 m – väärib tänapäeva kontekstis juba suuremat tähelepanu, sest tegemist on nüüdse 4 x 100 m teatejooksu eelkäijaga (vt selle kohta eraldi artiklit).

1945

Suvine spordihooaeg avati 15. aprillil 1945 paraadi ja võistlustega Tallinnas Võidu väljakul. Võisteldi mehaanilisel autoredelil ronimises ja tuletõrjeautode võistlushargnemises. Esimesel alal oli võistlustules 26 tuletõrjujat, teisel võistles neli jagu.

Et tegemist oli esimeste ülevabariiklike tuletõrjespordivõistlustega sõjaväestatud tuletõrjele, saame teada 1961. aasta Tuletõrje Valvepostist, kust võime lugeda, et 3. ja 4. septembril 1960 korraldati Tallinnas Dünamo staadionil traditsioonilised sõjaväestatud tuletõrjeüksuste vabariiklikud võistlused, mis olid arvult juba kuueteistkümnendad.

Samuti saame 1945. aasta ülevaatest lugeda, et juba tollal peeti ka üleliidulisi võistlusi: "Tallinna SLTK-dele (sõjaväestatud linna tuletõrjekomandodele) korraldati tuletõrjespordivõistlus, kus valiti välja 9 kandidaati esindama Eesti NSV-d üleliidulistel võistlustel." Kahjuks ei leia selle aja üleliiduliste võistluste kohta aga suurt midagi.

15. juulil 1956. aastal Linda tänava spordiväljakul toimunud garnisoni tuletõrjespordivõistlused.

Foto: H. Arro

1947

Üleliidulistel tuletõrjespordi esivõistlustel Leningradis saavutas Eesti NSV koondvõistkond III koha.

1948

Osavõtuks üleliidulistest tuletõrje rakendusspordivõistlustest moodustati 15meheline treeningkomando. 1. veebruarist algasid treeningud 4 korda nädalas à 4–6 tundi treener Boris Valdeku juhatusel. Teada on, et 1949 saavutas Eesti koondvõistkond üleliidulistel tuletõrjespordivõistlustel 7. koha.

1950–1960

1953. aasta ülevaatest selgub, et kehvade tulemuste pärast ei antud vabariigi tuletõrjespordivõistkonnale õigust osa võtta üleliidulistest võistlustest. 1955. aastal püütakse elustada 1950. aasta vabatahtliku tuletõrje likvideerimise-reorganiseerimisega soiku jäänud tuletõrjespordivõistlusi vabatahtlikus tuletõrjes. Vabariigis tegutsevast 56 vabatahtliku tuletõrje ühingust toimusid võistlused vaid 11 VTÜs.

1955. aasta 5.–10. augustini Kiievis peetud üleliidulistel tuletõrjespordivõistlustel saavutas Eesti võistkond II grupis 12 võistkonna hulgas 5. koha.

1960

3. ja 4. septembril Tallinnas Dünamo staadionil korraldatud sõjaväestatud tuletõrje üksuste vabariiklike võistluste ülevaatest saame teada, et võistlusaladena olid juba oma koha leidnud konksredeliga ronimine, tõmberedeliga ronimine, 100 m takistusriba ning 4 x 100 teatejooks ehk siis kõik tänapäevase tuletõrjespordi võistlusalad.

1961

24.–25. septembril peeti Riias esimesi Balti riikide vahelisi tuletõrjespordivõistlusi (praeguse nimega Balti Matš). On huvitav teada, et tollal võttis võistlustest osa igast vabariigist kolm võistkonda – sõjaväestatud, kutselise ja vabatahtliku tuletõrje võistkonnad.

Balti Matši tekkeloo kohta saame selgust 1961. aasta ajakirjast Tuletõrje Valvepostil nr 4. Nimelt külastas 1960. aasta sügisel grupp Eesti NSV vabatahtliku tuletõrje ühingute (EVVTÜ) esimehi Läti NSV vabatahtliku tuletõrje komandodevahelisi vabariiklikke tuletõrjevõistlusi. Seal tärkaski mõte pidada tuletõrjevõistlusi kolme liiduvabariigi – Eesti, Läti ja Leedu vahel. Läti tuletõrjujad nõustusid korraldama esimesed võistlused 1961. aasta suvel Riias.

Eesti tuletõrjespordivõistluste õhustiku kirjeldamiseks toon ära EVVTÜ vaneminstruktori H. Jõgi õpetussõnad ajakirjast Tuletõrje Valvepostil: "On soovitav, et võistlejad kannaksid ühtlast dressi ja ilmuksid võistlustele rajooni embleemi või ühingu lipuga, võimaluse korral puhkpilliorkestri saatel. Võistluste tagajärgede teatamiseks tuleb üles seada valjuhääldajad ja tahvlid. Võistluste vaheaegadel tehakse valjuhääldajate kaudu tuletõrjepropagandat ja -agitatsiooni."

1962

4.–5. augustil toimub Balti Matš esmakordselt Eestis – Tallinnas. Eesti saavutab üldvõidu. Vabatahtlike suuremad tuletõrjespordivõistlused korraldatakse sel aastal ringkonniti. Lõuna-Eesti oma Tartus (võitis Jõgeva) ja Põhja-Eesti oma Tapal (võitis Tallinn).

1963

NSV Liidu spordiühingute ja -organisatsioonide liidu keskõukogu presiidiumi 12. juuli 1963. aasta määrusega lülitati tuletõrje rakendussport ühtsesse spordikvalifikatsiooni. Selle määrusega kinnitati ka tuletõrjespordis esmakordselt järgunõuded, -normid ja nende täitmise tingimused. Näiteks olid meistersportlase järgunormid konksredelis 18,2 sek, 100 m takistusribas 22,6 sek, kahevõistluses 42,0 sek ja tõmberedelis 17,6 sek.

1964

15. juunil toimus Eesti NSV Tuletõrjespordi Föderatsiooni I pleenum, millega muudeti Eestis tuletõrjesport võrdõiguslikuks teiste spordialadega. Loodi ka spordikohtunike kolleegium, treenerite nõukogu ning linnade ja rajoonide tuletõrjespordisektsioonid oma presiidiumitega.

22. ja 23. augustil peeti Tallinnas Dünamo staadionil Eesti NSV esimesed tuletõrjespordi meistrivõistlused, kus osales 138 tuletõrjesportlast. Esimeste meistrivõistluste alaks oli ka võistlushargnemine autopritsiga. Võistlusvariant oli uudne ning anti võistlejatele teada 24 tundi enne võistluste algust. Autopritsiga sõideti veevõtukohale, lahinguriietes võistkond istus autos. Pärast starti veeti lahti kaks 70 m pikkust vooliku-

Foto: H. Arro

22.-23. augustil 1964. aastal toimusid Tallinnas Kadrioru staadionil Eesti I Tuletõrjespordi meistrivõistlused. Võistluste avadefilee spordiühingute lippudega. Rivi ees sammub Tuletõrje Valitsuse osakonnaülema asetäitja alampolkovnik Valdo Jürves.

liini ning ühendati lafett-joatoruga. Üks märklaud oli 45kraadise nurga all 20 meetri ja teine otse ees 35 meetri kaugusel 2 meetri kõrgusel. Vett võeti kahe imivoolikuga. Lafetti pidi juhtima kaks võistlejat.

Esimeseks Eesti meistriks alal, mis oli Eliitkomando võistluse eelkäija, sai Tallinna II sõjaväestatud tuletõrjeüksuse võistkond.

Tallinnas hakati rajama tuletõrjespordi staadioni. Linna täitevkomitee andis tuletõrjujate käsutusse Nõmmel Võidu t rajoonis oleva endise jalgpalliväljaku.

Vabatahtliku tuletõrje ühingud viisid läbi 101 tuletõrjevõistluste päeva, millest võttis osa 782 vabatahtliku tuletõrje salka 19 954 liikmega.

Tallinnas toimusid II vabatahtliku tuletõrje komandode vabariiklikud võistlused.

1965

Peeti esimesi NSV Liidu tuletõrjespordi meistrivõistlusi Leningradis, mis viidi läbi uute võistlusmääruste kohaselt. Seni oli ühtne üleliiduline võistlusmäärustik puudunud.

Eesti koondvõistkond kapten ja treener Ivar Hallopi juhtimisel tegi kogu talve pingsalt treeninguid. Toimusid treeninglaagrid Suhhumis, Nelijärvel ja Räpinas.

Foto: H. Arro

Eesti NSV Spordiorganisatsioonide Liidu esimees Heino Sisask annab 3. aprillil toimunud pidulikul koosolekul vabariigi esimestele NSV Liidu meistersportlastele tuletõrjespordis kätte NSV Liidu meistersportlase märgid. Meistrimärgi saab Ilmar Vagur.

7.–8. augustil Riias toimunud Balti Matš võideti ülekaalukalt.

Kajastades Leningradis korraldatud NSV Liidu meistrivõistlusi tuletõrjespordis, kirjutas Nõukogude Liidu tuletõrjeajakiri Požarnoje Delo järgmist: "Ei saa ütelda midagi halba Eesti NSV koondvõistkonna kohta. NSV Liidu meistrivõistlustel saavutati viies koht. See on suur ja teenitud edu noorele kollektiivile. Ivar Hallop, Ilmar Kaar, Johannes Järv, Kalle Esop, Raimond Eller, Matti Riipulk, Vladimir Goronkov, Viktor Kimmel ja Rein Indlo võistlesid mehiselt kuni lõpuni. Igaüks tegi kõik, mis tema võimuses. Eestlaste juures nagu Vene NFSV võistkonna juureski paistis silma suur sõprus ja organiseeritus. Võib julgelt ütelda, et nende edus mängis suurt osa distsipliin.

Foto: H. Arro

12. aprillil 1960. aastal Tallinnas demonstreeris tuletõrjeüksus rajoonide tuletõrjeinspektorite kursuse ajal võitlushargnemist tuletõrjeautodega.

Eesti koondvõistkond paistis silma ka oma välimusega. See oli ainuke koondvõistkond, kellel oli ühtne sinine võistlusvorm. Kiivrid olid värvitud valgeks, millele oli kirjutatud "EESTI". Võistkonna liikmetel oli meeldiv välimus. See aga ei ole sugugi vähetähtis. Eetika mängib suurt osa."

Eesti saavutas esimestel NSVL tuletõrjespordi meistrivõistlustel viienda koha (eespool olid Vene NFSV, Leningrad, Gruusia ja Ukraina).

Aasta lõpus anti tuletõrjesportlastele (Ivar Hallop, Paul Hokkonen, Evald Krevald, Ilmar Kaar, Väino Keelmann, Viktor Kimmel, Ilmar Vagur, Ülo Jaagu, Elmar Lepparu) pidulikult üle esimesed NSVL meistersportlase tunnistused ja rinnamärgid.

Meistersportlase normid toona olid 100 m takistusribas 20,6; konksredelis 17,0 ja kahevõistluses 39,0 sekundit.

1966

Septembri alguses toimusid Jugoslaavias Karlovacis III rahvusvahelised võistlused tuletõrjespordis (CTIF). Osalesid 14 Euroopa riigi sportlased, Nõukogude Liidust Vene ja Ukraina koondvõistkond. Nendel võistlustel toimusid esmakordselt demonstratiivesinemised konksredelis, 100 m takistusriba läbimises ning 4 x 100 m takistustega teatejooksus. Hiljem said neist aladest ametlikud võistlusalad ka CTIFi rahvusvahelistel võistlustel.

1967

Kehtestati uus võistlusjuhend. Eesti NSV meistrivõistlused tuletõrjespordis korraldati esmakordselt spordiühingute koondvõistkondade vahel. Osales viis võistkonda – Dünamo ja Kalev kahe ning LTMK ühe võistkonnaga, kokku ainult 36 sportlast. Võitis Dünamo I võistkond.

19.–20. augustil toimusid Moskvas NSV Liidu spordiühingute vahelised meistrivõistlused tuletõrjespordis. Eestit esindanud Kalevi koondvõistkond saavutas Dünamo üleliidulise koondise ja AKSK (Armee Keskspordiklubi) koondise järel kõrge III koha.

Juulikuus Tallinnas Balti Matšil saavutati üldarvestuses esikoht. Aastaga lisandus viis meistersportlase normi täitjat (Tõnu Tamm, Vello Kirt, Vello Plees, Rein Nõmme, Rein Indlo).

Üleliiduliselt tühistati võistlusrõivastusele, -rakmetele ja -jalatsitele võistlusmäärustikuga kehtestatud kaalunormid.

1968

24.–25. augustil toimusid Leningradis esimesed sotsialismimaade vahelised tuletõrjespordivõistlused. Peale NSV Liidu osalesid Saksa DV, Bulgaaria, Rumeenia ja Tšehhoslovakkia.

1969

21.–25. augustini peeti Krasnodaris esimesed üleliidulised tuletõrje rakendusspordi võistlused noortele. Võistlusaladeks olid konksredel (vastavalt vanusegrupile II või III korrus), 60 m takistusjooks ja 4 x 60 takistustega teatejooks. Võisteldi kahes vanusegrupis – 15–16aastased ja 17–18aastased. Osales ka põhiliselt Räpina noortest koosnenud Eesti võistkond. Üldarvestuses tuldi Vene NFSV, Ukraina ja Leningradi võistkonna järel tublile neljandale kohale.

Juulis korraldati Kohtla-Järvel esimesed Eesti kutseliste tuletõrjemalevate ja -üksuste vahelised tuletõrjespordi esivõistlused.

11.–13. juulini Räpinas toimunud vabariigi esivõistlustel saavutas meistersportlane Vello Plees (Tallinna Dünamo) 100 m takistusjooksus aja 18,2 sekundit, mis ületas volgograadlase Nikolai Tarunovi nimele kuulunud NSV Liidu rekordi 0,2 sekundiga. Võib öelda, et tegemist on ainsa tuletõrjespordi maailmarekordi löömisega eestlase poolt. Selle saavutuse, NSV Liidu tipptulemuse eluiga oli poolteist kuud. Kalininis toimunud Dünamo üleliidulistel võistlustel võttis tulemusega 18,0 sekundit oma positsiooni tagasi Nikolai Tarunov.

Aasta jooksul osales vabatahtliku tuletõrje korraldatud tuletõrjevõistlustel 1941 vabatahtliku tuletõrje salka 5210 võistkonna ja 23 852 võistlejaga.

1970

Esimesed Eesti NSV noorte meistrivõistlused tuletõrjespordis toimusid juunikuus Räpinas. Üldarvestuses tuli esikohale Põlva.

17.–18. augustil toimunud Eesti meistrivõistlustel tuli Rein Nõmmelt Eesti rekord konksredelis (16,2 sek) ja rekordit korrati kahevõistluses (35,7 sek).

Otsustati, et 1971. aastast korraldatakse meistrivõistlusi jälle rajoonide ja linnade vahel, mitte spordiühingute vahel.

Sellised olid infokillud ajast, kui sündis tuletõrjesport kui arvestatav saavutus- ja tippspordiala.

Kasutatud kirjandus:

1. *Jaan Vaarmann, Kutseline tuletõrje Eestis 1940–1946, ENSV Tuletõrjemuuseum, Tallinn 1981*
2. *Jaan Vaarmann, Kutseline tuletõrje Eestis 1947–1955, ENSV Tuletõrjemuuseum, Tallinn 1987*
3. *Jaan Vaarmann, Kutseline tuletõrje Eestis 1956–1965, ENSV Tuletõrjemuuseum, Tallinn 1988*
4. *Tuletõrjeajakirjad 1940–1970*

4 x 100 meetri teatejooksu eelkäija

Tuletõrjespordi ajalugu uurides avastasin 4 x 100 meetri teatejooksu eelkäija – 6 x 100 meetri teatejooksu. Kui tsiviilkaitse asjad kõrvale jätta ja kõrge plank majaga asendada, võime juba tuttava spordiala ära tunda.

Mati Raidma
Eesti Tuletõrjespordi Liidu president

Ajaloo vaatenurgast on huvitav teada saada, kuidas tekkisid tänased tuletõrjespordi võistlusalad. Huvitavaks leiuks selles valdkonnas saab pidada neljakümnendate alguse tuletõrje võistlusmäärust (ET 1941: 117–118), kust leiame võistlusalana 6 x 100 m tuletõrje teatejooksu, mis lähemal uurimisel osutub tänapäevase 4 x 100 m takistustega teatejooksu eelkäijaks.

Huvitavaks lugemiseks on allpool ära toodud kogu tolleaegne võistlusjuhend (sõnastus muutmata).

Garnisoni 1948. aasta tuletõrjespordivõistlused Nõmmel Linda tänava õppeväljakul.

Tuletõrje teatejooks

1. Osavõtjaid 6 inimest.
2. Teatepulgaks on 52 mm joatoru kanderihmaga.
3. Tõrjujad – lahingvarustuses, kiivrites (labakindad käes), suitsutorbikud (rännakkorras), vööl standardkirved tupes ning pirnikujulised karabiinid. Lahingvarustus on tõmmatud suvisele riietusele, peale esimese etapi. Presentsaabaste kasutamine teatejooksul on keelatud.
4. Kõikide etappide start on kõrge (seistes).
5. Teatepulga (joatoru) kandmine kanderihmaga üle õla (peale neljanda etapi) on vaba.
6. Teatepulk antakse edasi käest kätte ainult etapijoonel.
7. Varustusesemed etappidel (käsikustutajad, voolikud jne.) võtavad võistlejad kätte ainult peale teatepulga vastuvõtmist.

esimene etapp: 100 m jooks, neist 25 m üpriidikindlas ülikonnas (kombinaison nööpidega ja ilma vööta), kummisaabastes ja gaasitorbikus.

1. Osavõtjaid – 1.
2. Lähtest väljub võistleja teenistusvormis.
3. 75 m kaugusel lähtest on maha joonistatud ring, 2 m läbimõõdus. Ringis maas asuvad kiiver, gaasitorbik, vöö kirvega tupes ja karabiiniga, üpriidikindel ülikond, kummisaapad ja kindad.
4. Võistleja jookseb ringi, võtab peast mütsi, saapad jalast, ajab selga üpriidikindla ülikonna, kummisaapad jalga, gaasitorbiku ja kiivri pähe, tõmbab ümber vöö karabiiniga ja jookseb lõppu.
5. Võistleja, kes väljub ringist ebatäielikus riietuses, saadetakse vahekohtuniku poolt tagasi harjutuse õige täitmise otstarbel (harjutuse uuestitäitmine arvatakse võistleja aja hulka).
6. Üpriidivastane ülikond on läbiõlitatud riidest kombinaison.

MÄRKUS: Üpriidikindel ülikond lebab ringis kokkupanduna.

teine etapp: 100 m jooks, neist viimased 25 m püstikuga.

1. Võistlejaid – 1.
2. Püstiku kaal 48–52 kg.
3. Püstik seisab 0,50 m kõrgusel pingil 25 m kaugusel lõpust.
4. Püstiku kandmine lõpuni.

kolmas etapp: 100 m jooks teivasredeliga, 3,5 m kõrgusest aiast üleronimine.

1. Võistlejaid – 1.
2. Lähtel on redel asetatud maha, alusteta, rööbiti jooksusuunale, kusjuures redeli keskkoht asub lähtejoonel (redelit kantakse parema kaenla all).
3. 50 m lähtest eemal on aed. Võistleja ronib redeliga aiale, istub sinna, asetab redeli teisele poole, laskub vabalt alla ja jätkab kokkulöödud redeliga jooksu lõpuni.

neljas etapp: 100 m jooks kahe voolikuga 52 mm (kanep, lina) ning 40 m pikkuse voolikuliini väljaehitamine, kusjuures viimased 20 m asetatakse maha roomates koridoris, mille laius 80 cm, kõrgus 50 cm, ning pikkus 20 m.

1. Võistlejaid – 1.
2. 50 m lähtest asub jagaja. Jagaja juures heidab võistleja välja mõlemad voolikud, ühendab nad üksteisega, ühendab voolikliini ühe otsa jagajaga, teise – joatoruga ning veab seejärel voolikuliini välja lõpu suunas.
3. Koridorist väljunud võistleja vabastab joatoru teatepulga voolikuliinist, jookseb lõpuni ja annab teatepulga (joatoru) edasi.

viies etapp: 100 m jooks kahe laetud käsikustutajaga "Bogatõr nr. 3", tasakaalupalgi ületamine nendega ja põleva petrooleumi kustutamine.

1. Osavõtjaid – 1.
2. Käsikustutajaid kantakse käepidemeist. Rihmu käsikustutajate kandmiseks kasutada ei tohi.
3. 25 m lähtest eemal asub 1 m 20 cm kõrgune tasakaalupalk, mille pikkus – 8 m, laius 15 cm.
4. Nõu põleva petrooleumiga asub 50 m kaugusel lähtest. Nõu mõõdud 1 x 1,5 m, servade kõrgus 15 cm, petrooleumi kiht 3 cm. Nõu põhi peab olema täiesti tasane. (Petrooleumi nõus süütab kohtunik siis, kui 4-nda etapi võistleja algab roomates koridori läbimist).
5. Võistleja läheb prussile kahte ristpõõnadega purdeid mööda, mis koosnevad kahest lauast. Kui võistleja prussil liikudes kaotab tasakaalu ja hüppab maha, siis tuleb tal alata liikumist prussil otsast peale.
6. Nõus põleva petrooleumi kustutamiseks kasutab võistleja kaasatoodud käsikustutajaid, tarvitades neid korda mööda. Kui põlemine ei likvideeru kahe kaasatoodud käsikustutaja abil, võib kasutada tagavara-käsikustutajaid.
7. Võistleja võib jätkata liikumist lõpuni ainult siis, kui petrooleum on kustutatud.
8. Kui petrooleumi kustutamise juures võistleja paiskab joaga põleva petrooleumi nõust välja, siis tuleb kustutada väljaspool asuv tuli samuti kui nõu seeski.
9. Edasi liigutakse (peale põlengu kustutamist) lõpuni ainult joatorust teatepulgaga.

MÄRKUS: Peale igat põlengu kustutamist vahetatakse petrooleum nõus.

kuues etapp: 100 m jooks, 2,2 m kõrguse aia ületamine ning meelemärkuse kaotanud inimese päästmine.

1. Võistlejaid – 1.
2. 75 m kaugusel lähtest on aed, mida võib ületada igal viisil (vabalt), kuid jalgadega risttugedele toetumata.
3. Peale aia ületamist paneb võistleja gaasitorbiku pähe.
4. 5 m kaugusel aiast lõpu poole jookseb võistleja inimese kuju juurde. Viimane lebab jalgadega lõppjoone suunas, nägu allapoole, jalad sirged, käed sirgelt kõrval. Kuju kaalub 60 kg.
5. Võistleja tõstab inimese kuju punkt 6 tähendatud reegleid silmas pidades, viib ta lõppjooneni ning, ületades lõppjoone, paneb kuju ettevaatlikult maha.
6. Kuju tõstmise ja kandmise reeglid: võistleja jääb seisma päästetava pea kohal ning kükitab; ajab käed päästetava kaenla alt läbi, ühendab käed seljal ja tõstab päästetava võimalikult kõrgemale; seejärel haarab ühe käega päästetava käe ja asetab ta oma kaelale; teise käega haarab võistleja päästetava põlvede alt ning tõstab ta õlale nii, et päästetava kõht asuks võistleja õlal.

Selles asendis – hoides päästetavat põlvede alt ja käerandmest sama käega, mille õlal lasub päästetav (teine käsi on vaba) – alustab võistleja liikumist finišisse.
Teatejooksu lõpp märgitakse inimkujuga lõppjoone ületamise silmapilgul.
Peale lõppjoone ületamist asetab võistleja kuju kanderaamile.

Meistersportlaste treener Ülo Laks

Eesti tuletõrjespordi meistersportlaste treener Ülo Laks räägib, et nii mõnedki noored loobuvad tuletõrjespordist hirmu pärast kõrguste ees.

Reimo Raja
Peatoimetaja

Kuidas jõudsid tuletõrjespordini?
Tuletõrjespordini jõudsin Pärnu-Jaagupi keskkoolis, seal oli see väga populaarne.

Kaua tuletõrjesportlasena tegutsesid, enne kui sinust treener sai?
Kuskil 30. eluaastani tegutsesin sportlasena, siis tuli paus. Treener sai minust 14 aastat tagasi, kui Rein Semenov mind poisse treenima kutsus.

Mis võistlusalal kõige parem olid?
Konksredel oli tugevaim ala. Loodetavasti minu rekord sel alal ka Eesti meistrivõistlustel purustatakse. Eesmärk on niimoodi seatud.

Mis on sinu suurimad saavutused tuletõrjespordis?
Nõukogude Liidu meistrivõistluste hõbemedal tõmberedeliga ronimises. Enam seda ala ei ole. Tõmberedeliga ronimist tehti paarikaupa – koos Rein Semenoviga tulime hõbemedalile.

Palju sul neid n-ö hoolealuseid on, keda sa treenid?
Üle Eesti tuleb kokku rohkem kui 30 noort ja meest.

Kui võtta nüüd Eesti meistersportlased tuletõrjespordis, siis kas pead neid väga palju motiveerima ja piitsutama või on nad suhteliselt iseseisvad?
Mina ütleks, et suhteliselt iseseisvad. Mul ei ole vaja motivatsioone luua. Nad ise tahavad ikka teha. Aga alguses see "süsti" tegemine on kõige raskem, sest tänapäeva noored on väga nõrgad. Esialgu teevad, aga kui peab hakkama kõrgustesse ronima, siis paljud loobuvad, lihtsalt kardavad.

Pead silmas siin konksredeliga ronimist ja üle poomi jooksmist?
Kui 100 meetri alal jõutakse A-klassi, siis seal on kõrgem poom, millest ei julge paljud üle joosta. Peavad ikka päris julged olema. Mul on nii palju häid poisse, kes noorest peast on väga tublid olnud, aga kui on vaja konksredeliga kõrgemale torni ronida või üle kõrgema poomi joosta, siis on hirmu pärast loobunud.

Millised eeldused lisaks kõrguste mittekartmisele peaksid tuletõrjesportlasel veel olema?
Muidugi peavad nad füüsiliselt tugevad olema ning teravad ja kiired – selliseid annab otsida. Ka koordinatsioon peab hea olema. See ala on väga raske nii füüsiliselt kui vaimselt. Ma ise olen paljude spordialadega tegelenud, aga paljud ei teagi, et tuletõrjesport on väga raske. Maad mööda on hea joosta, aga katsu mööda seina joosta.

Kui meenutad neid aegu, kui ise tuletõrjesportlane olid, kas sinul ei tekkinud hirmu kõrguste ees?
Mingil määral väike hirm oli, aga sellega harjus ära. Kuid paljud lihtsalt ei tahagi ega julge proovida. Minul erilist probleemi polnud.

Ülo Laks 2008. aasta Eesti meistrivõistlustel tuletõrjespordis. Foto: Reimo Raja

On teil tuletõrjesporti tehes vigastusi ka ette tulnud?
Tõmberedel oli väga ohtlik ala – küll jäid käed vahele, küll jalad. Kuid otseselt luid murdnud või ennast ära lõhkunud ei ole. Terve see aeg, mil spordiga seotud olen olnud, tean kahte juhtumit, kus mees on tornist alla kukkunud kolmanda-neljanda korruse kõrguselt.

Jäid nad ikka terveks?
Ühtedel Euroopa meistrivõistlustel alla kukkunud ungarlane kukkus alla külje peale, kuid maandus pehmele padjale. Tõusis püsti, sapsutas natuke ja jooksis teise katse uuesti. Nüüd on tornidel turvavõrgud ees, kuhu eelmisel aastal üks sportlane maandus.

Kas tuletõrjesportlast, kes kõikide aladega toime tuleb, saab lugeda ka juba kõlbulikuks päästetöödele minekuks?
See ongi kõige huvitavam asi, et väga paljud, kes tegelevad tuletõrjespordiga, on lõpuks läinud päästeteenistusse tööle. Nendest on saanud edukad päästjad, komandopealikud jne. Tuletõrjesport annab hea füüsilise ettevalmistuse ja ettekujutuse päästetööst.

Sinu põhitöö ongi tuletõrjespordi treeneriamet. Kui aeganõudev töö see on?
Lisaks treeningutele võtab väga suure aja ka varustuse ettevalmistus. Kui harrastusspordis saab lihtsamate vahenditega hakkama, siis tippspordis nõutakse juba paremaid vahendeid. Kõik voolikud ja redelid, mis ostetakse, tuleb ümber teha. See on väga aeganõudev ja kulukas. Hiljuti joosti üks redel katki ja nüüd tuleb uus kokku panna. Tuleb lihvida, hööveldada ja redel õigesse kaalu saada.

Kuidas võiks tuletõrjesporti populaarsemaks muuta?
See peaks hakkama pihta tuletõrje noorteringidest. Ise alustasin ka kunagi sealt. Väikses põlves tuleb hakata sisse süstima. Ka koolides võiks rohkem propageerida, aga seda on tehtud ja see on üsna raske olnud.

Eesti sportlased käivad ka tuletõrjespordi maailmameistrivõistlustel. Kuidas sa nende vormi seal hindad?
Olen rahule jäänud. Kuna Eestis pole talvel võimalik väljas trenni teha, siis peame leppima spordisaalis vastavate harjutuste tegemisega. Valgevenele, Venemaale ja Ukrainale on raske vastu saada, kuna neil on hiilgavad sisetingimused aastaringseteks treeninguteks. Aga ülejäänud riikidega võib juba rinda pista ja oleme päris edukad olnud selles.

Kas Valgevenes ja Venemaal on tuletõrjesport ka oluliselt populaarsem kui Eestis?
Jah, seal on see ikka tugevalt au sees. Seal on tasemel tuletõrjesportlane ikka tehtud mees.

Kas Andro Oviir kui parim tuletõrjesportlane siinmail, on Eestis piisavalt tunnustatud?
Tuletõrjeringkonnas kindlasti. Aga meedias on teda vähe valgustatud. Kuidas saab tuntust? Ikka läbi meedia.

Tuletõrjesport osa kooliprogrammist

Venemaal, Valgevenes ja Ukrainas nõutakse päästjaks õppijatelt normide täitmist ka tuletõrjespordi aladel. Kooli ei saagi lõpetada, kui pole neid norme täitnud. See tähendab, et tuletõrjujat treenitakse füüsiliselt väga tugevaks. Ülo Laks leiab ka, et sisekaitseakadeemias tuleks tuletõrjesporti rohkem tutvustada ja propageerida.

Rein Semenov – tuletõrjesportlaste järelkasvu tagaja

Kunagine tuletõrjesportlane ja treener Rein Semenov tuli 20 aastat tagasi mõttele hakata korraldama tuletõrjespordi olümpiat ja ongi nõnda hoolitsenud noorte sportlaste järelkasvu eest.

Foto: erakogu

Reimo Raja
Peatoimetaja

Kuidas tuletõrjespordini jõudsid?
Juba viieaastaselt võtsin osa 10 x 60 meetri tuletõrje pendelteatejooksust. See oli väga suur elamus.

Mul on ka 1960. aastal (Rein oli siis 15aastane – R.R.) välja antud tuletõrjepilet, mis tunnistab, et olen Pärnu-Jaagupi tuletõrjekomando liige. Sealt see kõik alguse sai. Pärastpoole kuulusin juba Pärnu noortekoondisse, edasi Eesti koondvõistkonda, millega aastast aastasse Nõukogude Liidu erinevates paikades võistlemas sai käidud.

Mis võistlusalal kõige tugevam olid?
Raske öelda. Balti Matšil sai võidetud 100 meetri takistusriba ajaga 16,9 sekundit. Ma arvan, et olen esimene eestlane, kes selle raja alla 17 sekundiga läbinud. Praegusel ajal pole see muidugi enam probleem, sest varustus on läinud paremaks. 1970ndate lõpul oli see aga kõva sõna.

Konksredeliga tõusmine neljandale korrusele ajaga 14,4 sekundit annab silmad ette ka praegustele sportlastele.

Võistkondlikel aladel olen erinevate paarilistega saavutanud häid tulemusi. Nõukogude Liidu meistrivõistlustel olen saanud n-ö täiskomplekti erinevat värvi medaleid.

Milliste spordialadega oled veel tegelenud?
Kooliajal oli minu põhialaks kergejõustik, nii kaua kui jalad on kannatanud, olen mänginud korvpalli, samuti suusatanud.

Kaua sportlasena tegutsesid, enne kui sinust treener sai?
Sportlasena alustasin 1960ndate keskel ja lõpetasin alles 1990ndate alguses – olen võistelnud vähemalt 30 aastat. 1970ndate teises pooles olin Pärnumaa koondvõistkonna treener nii noortele kui meestele. Pärnumaa oli alati üks võitjatest, kui ei juhtunud mingeid suuri ebaõnnestumisi. 1980ndatel olin juba Eesti noortekoondise peatreener, kes viis noored välja Nõukogude Liidu noorte meistrivõistlustele. 1980ndate keskpaigas olidki triumfiaastad, kus võitsime Balti matše ja olime ka Liidu meistrivõistlustel väga headel kohtadel. 1989. aastal läksin Pärnumaa päästeteenistuse direktoriks. Siis ma enam treenerina ei jõudnud jätkata ja andsin teatepulga üle Ülo Laksile, kes Eesti koondisega siiamaani tegeleb.

Kui Eestis on oma tuletõrjespordi olümpia, siis oleks väga kena kui Päästeamet või Tuletõrjespordi Liit lähetaks võitja rahvusvahelistele võistlustele. See oleks tohutu stiimul kõikidele osalejatele.

Kuidas sinust tuletõrjespordi olümpia eestvedaja sai?
Alguses oli see Pärnumaa tuletõrjespordi olümpia, kui ma selle 1989. aastal välja mõtlesin. Mõte tuligi sealt, et kuna ma enam treenerina ei tegutsenud, siis läbi päästeteenistuse oleks võimalik käima lükata noortele üks väga kasulik võistlussari. Mõni aasta hiljem kasvas see välja Eesti laste ja noorte tuletõrjespordi olümpiaks, kui hakkas tulema juurde võistlejaid ka teistest maakondadest.

See on omapärane seetõttu, et algab peale lasteaia vanuseklassist. Ma ise alustasin viieaastaselt ja mõtlesin, et miks mitte. Lasteaialapsed on sellest võistlusest ka väga aktiivselt osa võtnud – 26 on olnud rekordarv lasteaedu, kes selles grupis võistelnud. Mida nooremalt lapsi kergemate mängude ja harjutustega spordini viia, seda paremaid tulemusi saavutatakse. Lisaks on võistlusgrupid 1.–3. klassi, 4.–6 klassi ja 7.–9. klassi õpilastele.

Kõik võistlused ei pea olümpiad olema, kuid võistlus peab olema ikka korralik.

Meie unistus olümpiaga alustades oli viia parimad noored sportlased suurtele rahvusvahelistele tuletõrjespordi võistlustele. Kui Eestis on oma tuletõrjespordi olümpia, siis oleks väga kena, kui Päästeamet või Tuletõrjespordi Liit lähetaks võitja rahvusvahelistele võistlustele. See oleks tohutu stiimul kõikidele osalejatele.

Kas noorte huvi tuletõrjespordi vastu on piisavalt suur?
Ma arvan, et seda huvi ei anna võrrelda varasema ajaga, mil see oli tunduvalt suurem. Rohkem tööd tuleks selle nimel teha. Tuletõrjespordi olümpia on hetkel nagu hääl kõrbes. Toimub ainult üks kord aastas. Osalejaskond võiks olla üle vabariigi suurem. Me ei räägi 500-1000 osalejast, vaid neid võiks olla ikka tuhandeid. Sel aastal oli esimest korda, kui päästeala noorteringide liikmeid oli rohkem olümpiale toodud. Selle üle oli mul väga hea meel. Töö selles suunas edaspidi ehk areneb.

Kuidas tekitada noortes huvi tuletõrjespordi vastu?
Tahaks loota väga suurt edasiminekut Tuletõrjespordi Liidu poolt. Et Mati Raidma kui eestvedaja võtaks asja tõsiselt. Ma usun, et ka praegu, majanduslikult raskes olukorras on võimalik üht-teist ära teha.

Aga kõik sõltub eestvedajatest ja nende stimuleerimisest. Vanu tuletõrjesportlasi on küll ja küll, kel on piisavalt professionaalne tase andmaks noortele oma teadmisi edasi.

Samuti peab noortel olema koht, kus võistelda. Ja võistlus peab ikka võistlusena välja paistma. Korraldajad võiksid tulla vaatama, kuidas tuletõrjespordi olümpia on läbi viidud. Kõik jookseb täpselt, kogu info liigub, on esinemisi ning pidulik avamine ja lõpetamine. Kõik võistlused ei pea olümpiad olema, kuid võistlus peab olema ikka korralik.

Mille poolest tuletõrjesportlane üldse eristub teistest inimestest?
Praegu on tuletõrjespordi absoluutses tipus Pärnumaa mees Andro Oviir. Temas ma tunnen ära ennast noore tuletõrjesportlasena, kes suhtub treeningutesse täie tõsidusega. Käib veel Pärnu komandos päästjana tööl ja oskab oma aega jagada. Tema elu on paigas – töö, sport, vaba aja veetmine ja muud elu küljed. Ja ma usun, et ka ta ise on endaga väga rahul.

Rein Semenov töötab hetkel kehalise kasvatuse õpetajana mitmetes koolides ning on Are valla spordijuht.

Foto: erakogu

SEKRETÄRID: Piret Seire ja Riina "Riuks" Vessart (pildil) saavad raadio teel võistluspaigast tulemused ning sisestavad need arvutisse. Trükivad diplomid ja protokollid.

Alumisel pildil Ljudmilla Alliksaar. Nüüdseks erru läinud kogemustega staabisekretär aastatel 1995–2007.

Foto: erakogu

Foto: erakogu

PEAKORRALDAJA: Leonid Fjodorov. Mees, kes vastutab kogu masinavärgi toimimise eest.

Kes on köögis?

Sportlased ja pealtvaatajad pole tuletõrjespordis ainsad osalised. Võistluste korraldamise, reeglitele vastavuse ning tulemuste korrektse kirjapaneku eest hoolitseb terve hulk inimesi. Siinkohal neid tutvustamegi.

KOHTUNIK: Peeter "Känd 2" Eylandt.
Foto: Reimo Raja

Foto: erakogu

KOHTUNIKUD: vasakul oranži särgiga Koit Haavel ja paremal Raimu "Känd 1" Vaher (punases särgis). Keskel **PEASEKRETÄR:** Sirje "Sirts Võrratu" Varatu, kes kontrollib, et lõplikud sporditulemused saaksid korrektselt kirja.

KOHTUNIKUD: Peeter Kaar ja Vello Lehtsaar ei ole pildile jäänud, sest on kaamera eest osavasti põigelda osanud.

Mida teavad inimesed tuletõrjespordist?

Beata Perens,
Päästeameti avalike suhete büroo juhataja

Fotod: Rain Porss

Foto: erakogu

KOHTUNIK: Oleg "Saba" Šapkin.

Foto: erakogu

ALASEKRETÄR: Toni "Toni" Eylandt. Edastab raadio teel suurepärase diktsiooniga raja äärest staapi tulemused ning kribab need protokolli.

Foto: erakogu

PEAKOHTUNIK: Mart "Matu" Haljaste. Kõikide kohtunike isa, kelle otsused igasuguste vaidluste ja kaebuste korral on lõplikud ning edasikaebamisele ei kuulu.
Enne Marti tegutses selles ametis kuni 2007. aasta suveni Kalle Tammearu.

Foto: erakogu

KOHTUNIK: Toomas Taul (keskel).

HEIMI: pole kuulnud, aga arvan, et mingi jooks. Midagi, mis nõuab kiirust ja tähelepanu ning on seotud nende oskustega, mida tuletõrjujatel igapäevaselt vaja läheb, kui nad kiirustavad inimesi või loomi päästma.

THEA, KERTU JA KAIA: see on selline asi, et minnakse trepist üles ja alla. Varustus on kaasas, kiiver peas ja kõik riided seljas, et raskem oleks. Vaadatakse vist seda, kui kiiresti riidesse saab.

TAIMI: ma tõesti ei tea, aga olen kuulnud, et inimesed jooksevad trepist üles-alla, tuletõrjeriided seljas. Eks selline sport peab ka olema, sest tuletõrjujad peavad palju trenni tegema.

ALAVAR: ei tea sellist sporti. Tuletõrjujad on tõsised töömehed, ju nende sport on seotud nende tööga: tuleb kõndida ja joosta, samuti tuld kustutada.

Eestlased maailmas

Maailmameistrivõistluste ja Euroopa meistrivõistluste ajalugu ning Eesti koondise saavutused

Tuletõrjespordi arenguks ning koordineerimiseks loodi 2001. aastal Rahvusvaheline Tuletõrje- ja Päästespordi Föderatsioon (RTPSF), millel liikmeid nüüdseks 17 riigist (neist kaheksa Euroopa Liidu riigid).

Leonid Fjodorov
Tuletõrjespordivõistluste peakorraldaja

Eesti meeskond 2008. aasta maailmameistrivõistlustel.

Peamiste ülesannetena korraldab RTPSF Euroopa ja maailmameistrivõistlusi ning üldist spordiala arengut toetavaid rahvusvahelisi konverentse. 2004. aasta juulis moodustati mittetulundusühing Eesti Tuletõrjespordi Liit (ETTSL). Samast aastast on Eesti Tuletõrjespordi Liit ka ametlik Rahvusvahelise Tuletõrje- ja Päästespordi Föderatsiooni liige.

Esimesel rahvusvahelisel konverentsil vastu võetud otsusega on igal aastal peetud kas Euroopa või maailmameistrivõistlusi. Alates 2009. aastast korraldatakse igal aastal ainult maailmameistrivõistlusi.

ESIMESED MAAILMAMEISTRIVÕISTLUSED korraldati Venemaal Moskvas 13.–15. septembrini 2002. aastal. Osales 20 riiki.

Konksredeliga ronimise tulemusega 13,52 sek võitis Aleksei Kalinin Venemaalt. Parima Eesti võistlejana oli Margo Tammepõld ajaga 16,51 sek 74. kohal.

100 meetri takistusriba läbimise finaali võitis ajaga 15,94 sek Sergei Baranov Venemaalt. Eesti parim Andro Oviir oli ajaga 17,84 sek 44.

4 x 100 meetri teatejooksus tulid maailmameistriks Venemaa sportlased ajaga 55,74 sek. Eesti koondis (62,74 sek) oli üheksas.

Hargnemises mootorpumbaga tulid kuldmedalile Valgevene sportlased ajaga 41,75 sek. Eesti võistkond (51,09 sek) oli 13.

Üldkokkuvõttes võitis Valgevene. Eesti jäi 13. kohale.

ESIMESED EUROOPA MEISTRIVÕISTLUSED toimusid Venemaal Peterburis 25.–30. juunini 2003. Osales 13 riiki.

Konksredeliga ronimise võitis suurepärase tulemusega 13,52 sek Dmitri Djomin Venemaalt. Parim Eesti võistleja Andro Oviir oli ajaga 16,51 sek 47. kohal.

100 meetri takistusriba läbimise finaali võitis ajaga 15,96 sek Nikolai Timtšenko Ukrainast. Eesti parimana oli Andro Oviir uue Eesti rekordiga 16,66 sek 23. kohal.

4 x 100 meetri teatejooksus tulid Euroopa meistriks Venemaa sportlased ajaga 56,10 sek. Eesti koondis (64,95) saavutas üheksanda koha.

Hargnemises mootorpumbaga tulid kuldmedalile Valgevene sportlased ajaga 46,21 sek. Eesti võistkond (68,08) oli 11.

Üldkokkuvõttes võitis Venemaa. Eesti võistkond jäi üheksandaks.

TEISED MAAILMAMEISTRIVÕISTLUSED tuletõrjespordis toimusid Valgevenes Minskis 23.–26. septembrini 2004. Osales 18 riiki. Eesti koondvõistkonda kuulusid Andro Oviir, Janno Remmel, Alvar Oviir, Rainis Sallum, Margus Riimann, Rivo Reinsalu, Margo Tammepõld, Sirgo Voore, Ando Vainjärv ja Virgo Nurgamaa.

100 meetri takistusriba finaali võitis Sergei Baranov Venemaalt tulemusega 15,86 sek. Eesti parimana oli Janno Remmel ajaga 16,76 sek 24. kohal. Teiste Eesti sportlaste tulemused ja kohad: Ando Vainjärv – 17,24 ja 33.; Margo Tammepõld – 17,32 ja 37.; Andro Oviir – 17,34 ja 38.; Rivo Reinsalu – 17,94 ja 70.; Alvar Oviir – 18,01 ja 75. Põhivõistluste jooksul püstitas Valgevene võistleja Dmitri Šavlik uue maailmarekordi ajaga 15,48. Konksredeliga harjutuse võitis maailmarekordiga 13,39 sek Ruslan Kosenko Ukrainast. Parim Eesti võistleja, Alvar Oviir, oli ajaga 15,22 sek 30. kohal.

4 x 100 meetri teatejooksus tulid maailmameistriks Ukraina sportlased ajaga 54,91 sek. Eesti koondis (Ando Vainjärv, Janno Remmel, Andro Oviir, Margo Tammepõld) saavutas ajaga 58,04 sek (uus Eesti rekord) tubli neljanda koha.

Hargnemises mootorpumbaga tulid kuldmedalile Tšehhi sportlased ajaga 39,93 sek. Eesti võistkonna sooritus ebaõnnestus ja ajaga 50,19 sek saavutati 40. koht. Üldkokkuvõtes võitis Valgevene. Eesti saavutas kaheksanda koha.

TEISED EUROOPA MEISTRIVÕISTLUSED tuletõrjespordis toimusid Tšehhi Vabariigis Ostravas 8.–11. septembrini 2005. Osales 13 riiki. Eesti koondvõistkonda kuulusid Andro Oviir, Janno Remmel, Alvar Oviir, Raino Remmel, Ilmar Koppel, Rivo Reinsalu, Margo Tammepõld, Sirgo Voore, Ando Vainjärv ja Virgo Nurgamaa. Treener Ülo Laks.

100 meetri takistusriba läbimise finaali võitis Aleksei Andrianov Venemaalt tulemusega 15,64 sek. Eesti parimana oli Janno Remmel ajaga 16,45 sek 15. kohal. Teiste Eesti sportlaste tulemused ja kohad: Ando Vainjärv – 16,70 ja 24.; Ilmar Koppel – 17,26 ja 44.; Margo Tammepõld – 17,36 ja 47.; Sirgo Voore – 17,47 ja 61.; Raino Remmel – 17,64 ja 63.; Rivo Reinsalu – 17,89 ja 63.

Konksredeliga harjutuse finaali võitis Aleksei Andrianov Venemaalt ajaga 13,50 sek. Poolfinaalis püstitas Venemaa võistleja Aleksei Kalinin uue maailmarekordi ajaga 13,35. Parim Eesti võistleja Andro Oviir oli ajaga 14,79 sek 28. kohal. 37. kohal oli Virgo Nurgamaa ajaga 15,18 sek.

4 x 100 meetri teatejooksus tulid Euroopa meistriks Valgevene sportlased. Eesti koondis (Ando Vainjärv, Janno Remmel, Andro Oviir, Margo Tammepõld) saavutas ajaga 57,55 sek viienda koha.

Hargnemises mootorpumbaga tulid kuldmedalile Tšehhi sportlased ajaga 26,01 sek (uus maailmarekord). Eesti võistkond (Ando Vainjärv, Janno Remmel, Andro Oviir, Margo Tammepõld, Sirgo Voore, Virgo Nurgamaa, Rivo Reinsalu) saavutas ajaga 30,76 sek (uus Eesti rekord) tubli neljanda koha. Kokkuvõttes jäi Eesti võistkond viiendaks.

Margo Tammepõld 4 x 100 meetri teatejooksus 2007. aasta Euroopa meistrivõistlustel.

Sportlased patustasid dopinguga

7.–10. detsembrini 2005. aastal toimus Venemaal Togliatti linnas Rahvusvahelise Tuletõrje- ja Päästespordi Föderatsiooni konverents. Üheks küsimuseks oli dopingukontrolli tulemused teistel Euroopa meistrivõistlustel. Võistluste käigus kontrolliti kuut sportlast, nendest viiel (Makartšuk, Zõrjanov ja Urbanovutš Valgevenest, Safatjuk Ukrainast ja Strelkov Venemaalt) avastati keelatud ainete kasutamine. Nende sportlaste individuaaltulemused tühistati. Tühistati ka 4 x 100 meetri tuletõrje teatejooksu tulemused, kus nimetatud sportlased osalesid. Seetõttu saavutas Eesti võistkond üldkokkuvõttes kolmanda koha.

KOLMANDAD MAAILMAMEISTRIVÕISTLUSED toimusid Iraanis. Eesti võistkond nendel võistlustel kaasa ei löönud. Maailmameistriks tuli Venemaa koondis.

KOLMANDAD EUROOPA MEISTRIVÕISTLUSED toimusid Tšehhi Vabariigis Ostravas 4.–6. septembrini 2007. Osales 12 riiki. Eesti koondvõistkonda kuulusid Andro Oviir, Janno Remmel, Alvar Oviir, Mattis Torn, Ilmar Koppel, Mario Pajustik, Margo Tammepõld, Sirgo Voore, Ando Vainjärv ja Lauri Nurgamaa. Treener Ülo Laks.

100 meetri takistusriba läbimise finaali võitis Jevgeni Beltsenko Ukrainast tulemusega 15,83 sek. Eesti parimana oli Andro Oviir ajaga 16,95 sek 28. kohal. Teiste Eesti sportlaste tulemused ja kohad: Janno Remmel – 17,12 ja 36.; Ando Vainjärv – 17,33 ja 42.; Ilmar Koppel – 17,34 ja 43.; Mario Pajustik – 17,48 ja 50.; Mattis Torn – 18,28 ja 74.; Margo Tammepõld – 26,76 ja 100.

Konksredeliga harjutuse finaalis saavutas parima tulemuse – 13,79 sek – Aleksei Kalinin Venemaalt. Parim Eesti võistleja Andro Oviir oli ajaga 14,86 sek 27. Margo Tammepõld (15,74) oli 44., Lauri Nurgamaa (15,76) 46., Janno Remmel (16,36) 63., Mario Pajustik (16,42) 64. ja Alvar Oviir (16,71) 70.

4 x 100 meetri teatejooksus tulid Euroopa meistriks Tšehhi sportlased ajaga 55,43 sek. Eesti koondis (Andro Oviir, Ilmar Koppel, Janno Remmel ja Margo Tammepõld) saavutas ajaga 57,67 sek seitsmenda koha.

Hargnemises mootorpumbaga tulid kuldmedalile Tšehhi sportlased ajaga 26,07 sek. Eesti võistkond (Ando Vainjärv, Janno Remmel, Andro Oviir, Margo Tammepõld, Sirgo Voore, Ilmar Koppel ja Lauri Nurgamaa) oli kümnes (38,88).

Ilm võistlejaid ei soosinud. Kogu võistluste aja sadas vihma.

Üldkokkuvõttes võitsid Tšehhi sportlased. Eesti oli kaheksas.

NELJANDAD MAAILMAMEISTRIVÕISTLUSED tuletõrjespordis toimusid Bulgaaria Vabariigis Sofijas 11.–13. septembrini 2008. Osales 13 riiki. Eesti koondvõistkonda kuulusid Andro Oviir, Janno Remmel, Mario Pajustik, Ilmar Koppel, Margo Tammepõld, Ando Vainjärv, Virgo Nurgamaa, Lauri Nurgamaa, Ragnar Lai ja Rauno Tragel. Treener Ülo Laks.

Konksredeliga harjutuse finaali võitis uue maailmarekordiga 13,129 sek Aleksandr Tsishkovski Valgevenest. Parim Eesti võistleja Andro Oviir oli ajaga 14,14 sek 25. Virgo Nurgamaa (14,83) oli 34., Mario Pajustik (15,71) 47., Lauri Nurgamaa (15,81) 56., Margo Tammepõld (16,00) oli 62., Janno Remmel (17,44) 87., Rauno Tragel (17,49) 88. ja Ragnar Lai (18,38) 93.

100 meetri takistusriba finaalis ületas finišijoone esimesena Aleksandr Makarchuk Valgevenest, aeg 15,46 sek. Eeljooksudes püstitas Evgeni Belchenko Ukrainast ajaga 15,37 sek uue maailmarekordi. Eesti parimana oli Andro Oviir ajaga 16,4 sek 25. kohal. Teiste Eesti sportlaste tulemused ja kohad: Lauri Nurgamaa 16,7 ja 30., Ilmar Koppel 16,78 ja 31.; Mario Pajustik 17,05 ja 42.; Margo Tammepõld 17,28 ja 48.; Janno Remmel 17,52 ja 56.; Virgo Nurgamaa 17,66 ja 61.; Ando Vainjärv 20,22 ja 92.

4 x 100 meetri teatejooksus tulid maailmameistriks Valgevene sportlased uue maailmarekordiga 53,52 sek. Eesti koondis (Virgo Nurgamaa, Janno Remmel, Ando Vainjärv ja Rauno Tragel) saavutas ajaga 60,27 sek seitsmenda koha. Ebakindlad kustutid neljandal etapil ei võimaldanud näidata parimaid tulemusi.

Hargnemises mootorpumbaga tulid kuldmedalile Valgevene sportlased ajaga 27,18 sek. Eesti võistkond (Ando Vainjärv, Janno Remmel, Andro Oviir, Margo Tammepõld, Mario Pajustik, Virgo Nurgamaa ja Lauri Nurgamaa) oli ajaga 31,00 sek kuues.

Üldkokkuvõttes võitis Valgevene. Eesti oli viies.

VIIENDAD MAAILMAMEISTRIVÕISTLUSED toimuvad sellel aastal Venemaal Ufaas 10.–15. septembrini.

Eesti meeskond mootorpumbaga hargnemises 2007. aasta Euroopa meistrivõistlustel.

Tule Risti konkursi kavandid 1930. aastate teisest poolest.

Eesti Tuletõrjespordi Liidu teenetemärgi ja uue embleemikujunduse saamise loost

Sümboolika on alati olnud paljude organisatsioonide ja institutsioonide üheks oluliseks identiteedi ja organisatsioonikultuuri avaliku visualiseerimise vahendiks. Seetõttu ei ole ka midagi erakordset selles, et Eesti Tuletõrjespordi Liit, mis käesoleval aastal tähistab 80. aastapäeva, endale seks puhuks uut sobivat sümboolikat ihkas saada.

Asko Kivinuk
Päästekolledži vilistlane 2009

Selleks, et mõista järgneva loo kõiki tagamaid, peab minema tagasi Teise maailmasõja eelsesse Eesti Vabariiki. Täpsemalt 1930. aastate teise poolde, kui Päästeameti eelkäija Eesti Vabariigi Tuletõrje Liit otsustas oma visuaalse identiteedi tugevdamiseks korraldada konkursi uuele teenetemärgile Tule Rist sobiva kujunduse leidmiseks.

Ainukesed teadaolevad Tule Risti teenetemärgi konkursile saabunud kavandid on pärit Roman Tavast OÜ kogust, mis on Teise maailmasõja eelse Roman Tavasti väärismetallasjade ja märkide tehase õigusjärgne omanik. Roman Tavast oli tunnustatud ja kõrgelt hinnatud märgimeister, kelle juures töötasid oma ala parimad spetsialistid[1]. Konkursi võidukavandi autoriks oli samuti üks Roman Tavasti kunstnikest, nimelt Rakenduskunstnike Ühingu liige Eduard Järv.

Viis kavandit

Näidiste kavandil on esitatud viis teenetemärgi versiooni, millest kasutusele taheti võtta ülemises real vasakult esimene[2]. Algses statuudis kavandati Tule Risti teenetemärk üheksaklassilisena, neist üks eriklass, viis põhiklassi ja kolm klassi rinnal kantavaid riste. Tuletõrje teenetemärkide algses põhikirja § 4 on lõik:

"Eriklassi kuulub tuleristi teenetemärgi kett, mis on tuletõrje suurimaks austusavalduseks Vabariigi Presidendile ja Riigihoidjale ja antakse edasi koos Vabariigi Presidendi või Riigihoidja ametiga. Kett valmistatakse ainult ühes eksemplaris ja seda ei annetata kellelegi. Tuleristi ketiga käib kaasas ka Tuleristi I klassi teenetemärk.

Tuleristi teenetemärgi keti vastuvõtmisega võtab Vabariigi President või Riigihoidja Eesti tuletõrje oma patronaadi alla.

Tuleristi kett kujutab endast õlgadel kantavat eestikirjaliste

ilustustega ketti, mille lukuks on neljaharuline tulerist, mille mõõdud vastavad tuletõrje I kl. teenetemärgi mõõtudele."[3]

Siia juurde kuulus ka tähe ja suurpaelaga Tule Rist. Paralleele saab tõmmata siinkohal Riigivapi keti kui presidendi ametitunnuse ja Valgetähe keti kui kõrgeima klassi aumärgiga. Selliste kettide kasutamine on Eestis levinud rohkem ametitunnusena vallavanemate, volikogu esimeeste, linnapeade ja organisatsiooni juhtide seas (näiteks kõrgkoolide rektorid, Teaduste Akadeemia president jmt). Sisekaitseakadeemial on samuti 1993. aastast alates rektori ametitunnus, mida kannab pidulikel üritustel oma ametitunnusena ka tänane rektor Priit Männik.

Ümberkorraldused

Hiljem Tule Risti teenetemärgi ketiklassist siiski loobuti ja 21. jaanuaril 1940. aastal otsustas Eesti Vabariigi Tuletõrje Liidu juhatus oma otsusega kinnitada tolleaegses mõistes uue Tuletõrje Teenetemärkide Põhikirja[4]. Uus põhikiri sisaldas üldeeskirja, mille alusel loodi Eesti Vabatahtliku Tuletõrje Liidu ning Eesti tuletõrje ümberkorraldamise ja vabatahtliku rahvaorganisatsioonina riigikaitse alale rakendamise päeva, 1937. aasta 1. jaanuari mälestuseks ning tuletõrjes teenistuskohustuste täitmisel osutatud erilise edukuse ja kangelasliku vapruse tunnustamiseks Tule Risti teenetemärk.

Statuudi teises peatükis on kirjeldatud Tule Risti kuus klassi ja toodud nende kujundus[5]. Eraldi on välja toodud § 18 Tule Risti annetamine vapruse eest. Tegemist oli Tule Risti metallristiga, mille lindile pidi kinnitatama kullatud kolmelehelise tammeoksa kujuline vaprusetunnus. Lindilõikel oleks vaprusetunnus olnud üheleheline.

Tule Risti põhikirja on kinnitanud siseminister ning kodanliku õhukaitse- ja tuletõrje juhataja. Siseminister saatis 24. aprillil 1940. aastal ka kirja Vabariigi Presidendile koos teenetemärgi põhikirja ja joonistega, paludes need kinnitada ja lubada hakata neid välja andma[6]. Nimetatud kirjal on ka Vabariigi Presidendi Kantselei pitsat – "kätte saadud", kuupäevaga 25. aprill 1940. Kahjuks, tingituna Eesti Vabariigi okupeerimisest N Liidu poolt, ei jõudnud president neid kinnitada, mistõttu kadusid kavandid aastakümneteks kuhugi arhiiviriiulitele.

Tule Risti teenetemärgi kavandamisest teati väga vähe, kui üldse, kuni käesoleva aasta alguseni, mil tänu juhusele sattusid selle teenetemärgi näidiste kavandid Eesti Sõjamuuseumi – kindral Laidoneri Muuseumi näitusele "Roman Tavast ja tema Väärtmetallasjade & Märkide tehas".

Avastused arhiivist

Kirjutades käesoleval aastal Sisekaitseakadeemia Päästekolledžis lõputööd teemal "Aumärgid ja sümboolika kui Eesti Vabariigi tuletõrjeorganisatsioonide ja päästeteenistuse visuaalse identiteedi kandjad", otsustasin võimalusest haarata ja uurida seda "müstilist" Tule Risti teenetemärki, mille kohta teadaolevalt kellelgi teisel täpset teavet siiani polnud. Arhiivide uurimise käigus tuli päevavalgele mitmeid asjassepuutuvaid dokumente, nende seas erinevad statuudid ja põhikirjad, ning lisaks ka lõplikud Tule Risti teenetemärgi kavandid, mida ka juba eespool mainisin.

Lõputöö raames palusin Tule Risti kujunduse kavandeid hinnata ka eksperdil – heraldikul ja paljude Eesti päästeteenistuses praegu kasutusel olevate sümbolite loojal Priit Herodesel, kes andis kavandite heraldilisele ja kunstilisele tasemele väga positiivse hinnangu.

Ja just siinkohal saigi Eesti Tuletõrjespordi Liidu uue sümboolika tekkeloo kõigi osapoolte ring kokku. Nimelt oli minu lõputöö juhendajaks Päästeameti nõunik Anne Martin, kes oli kursis Eesti Tuletõrjespordi Liidule uue visuaalse identiteedi otsingutega, heraldik Priit Herodes koostöös Eesti Tuletõrjespordi Liidu president Mati Raidmaga oli seotud liidule uue sümboolika kavandite loomisega.

Uus embleem

Nende inimeste initsiatiivil valitigi Eesti Tuletõrjespordi Liidu teenetemärgi ja uue embleemi kujunduse aluseks 1940. aastal presidendile kinnitamiseks saadetud Tule Risti kavandid. Siit edasi läks kõik juba mööda tavalist märkide kinnitamise, valmistamise ja tootmise rada.

Ajalooliste sidemete loomise ning nende detailide kasutamise kaudu on Eesti Tuletõrjespordi Liidu sümboolika muutunud kardinaalselt ja omandanud ajaloolist ja väärikat hõngu. Palju õnne juubeli ning uue visuaalse identiteedi puhul!

1 Kivinuk, A. 2005. Eesti sõjalised autasud ja rinnamärgid 1918–1940. Tallinn: Tallinna Raamatutrükikoda, 447
2 Teenetemärgi Tule Rist näidiste kavand
3 Riigiarhiiv, ERA, f. n. 2001, S. 1.88.
4 Riigiarhiiv, ERA, f. 2818, n. 1, S. 1064 I, 1-5.
5 Teenetemärgi Tule Rist kavand 1 ja 2
6 Riigiarhiiv, ERA, f. 989, n. 1. S. 2894, I, 44.

Kinnitatud ETTSLi üldkoosolekul 15.05.2009 Pärnu-Jaagupis

Eesti Tuletõrjespordi Liidu teenetemärgi statuut

1. Eesti Tuletõrjespordi Liidu teenetemärki (edaspidi *teenetemärk*) antakse tuletõrjespordi arendamise, propageerimise ja toetamise, samuti väljapaistva töö eest kohtuniku või treenerina ning suurepäraste sportlike tulemuste eest.
2. Teenetemärki antakse ka välisriikide kodanikele, kes on silmapaistvalt panustanud koostöösse või osutanud tõhusat kaasabi Eesti tuletõrjespordi arengule.
3. Teenetemärki annab Eesti Tuletõrjespordi Liidu juhatus oma otsusega, mis vormistatakse kirjalikult.
4. Esildis teenetemärgi andmiseks tuleb esitada kirjalikult Eesti Tuletõrjespordi Liidu juhatuse nimele. Esildise võib kirjutada vabas vormis, kuid selles peavad olema kindlasti toodud esildise esitaja nimi ja kontaktandmed, isiku nimi ja kontaktandmed, kellele teenetemärki taotletakse, ning argumenteeritud põhjendus või teenete kirjeldus, mille eest teenetemärgi andmist taotletakse. Esildis peab olema allkirjastatud.
5. Esildisi menetletakse juhatuses vähemalt üks kord aastas.
6. Esildise aktsepteerimisest või selle tagasilükkamisest informeeritakse esildise esitajat hiljemalt kuu aja jooksul pärast selle menetlemist juhatuses.
7. Teenetemärke antakse üle eelistatult tuletõrjespordiga seotud suurematel üritustel või päästeteenistuse pidulikel tähtpäevaüritustel. Teenetemärgi annab üle Eesti Tuletõrjespordi Liidu president või tema poolt volitatud isik.
8. Teenetemärk on tombakust valmistatud ja kullatud, põhikujult teritatud otstega kreeka rist, mille esikülg on kaetud valge kuumemailiga. Risti keskel on Eesti Tuletõrjespordi Liidu embleemi südamik: mustal, punastest leekidest haaratud sõõril on reljeefne hõbedane redelit kandev käsi. Sõõri ümbritseb reljeefne kuldne rõngas. Ristharude vahel on stiliseeritud kuldsed leegid. Risti kõrgus on 45 mm. Märgil on kruvi- või nõelkinnitus. Teenetemärgi kavandas 1939. aasta Tuliristi võidutöö motiive kasutades heraldik Priit Herodes.
9. Teenetemärgil on miniatuur. Erinevalt teenetemärgist on miniatuuril embleemi südamikus asuv sõõr punane.
10. Teenetemärki kantakse päästeteenistuse või mõne muu teenistuse vormiga või tsiviilriietusega. Teenetemärki kantakse frentši vasaku rinnatasku keskel. Tsiviilülikonna pintsakul kantakse teeneteristi vasakul rinnal. Miniatuuri vasakul krae revääril.
11. Teenetemärgi kandmise õigust kinnitab teenetemärgiga koos antav tunnistus.
12. Teenetemärkide annetamine registreeritakse elektroonilises registris, mida peetakse Eesti Tuletõrjespordi Liidu interneti kodulehel.

Esimesed Eesti Tuletõrjespordi Liidu teenetemärkid annetatakse:

1. Vello Plees
2. Ivar Hallop
3. Udo Lõiv
4. Oskar Vares
5. Rein Nõmme
6. Andres Uusjärv
7. Kalju Lepisk
8. Vladimir Goronkov
9. Ain Kärner
10. Ülo Laks
11. Rein Semenov
12. Viktor Jaska
13. Tõnu Gešheimer
14. Jüri Bonder
15. Peeter Eylandt
16. Sirje Varatu
17. Leonid Fjodorov
18. Jaanus Vessart
19. Mati Riipulk
20. Vladimir Vetuh – Läti Vabariik
21. Romualdas Kazlauskas – Leedu Vabariik
22. Aleksandr Tarasov – Ukraina Vabariik
23. Aleksandr Kalinin – Venemaa

Fotomeenutusi Eesti tuletõrjespordi meistrivõistlustelt Pärnu-Jaagupis 2008.

Fotod: Reimo Raja